

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona
Egy hónapra ..... 2 korona

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona
Egy hónapra ..... 2 k 40 f

HIRDETÉSEK:
E-naposos petit sor egyszer 20 fillér
minden következőnél 16 fillér

Nyitási díj 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József Jöherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Vasárnap, június 22.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Váljunk el!
Hogy pusztul Magyarország?
Egyről-másról.
Östromállapot egy választásnál.
Pavlovicsot védelmesik.
Az aradi termés veszedelme.
Angol vélemény az aradi vízvezetéki művekről.
Botrány egy temetésen.
Váltóhamisító nábob.
Összeesküvés két uralkodó ellen.
Az izé.
Részeg gyújtogatók.
A Vesztauszűrek betiltása.
Az aradi sporttelep.
Egy magyar grófi család pusztulása.
Becsületsértés — plakáton.
Tárca: A hétről. Irta: Forzács. — **A képkiallításról.** Irta: Steiner József.
Regény-Csarnok: Hipnózis. Irta: Hardy I. D.

Váljunk el!

Arad, június 21.

Bécs felől, ahonnan négy évszázad óta annyi veszedelem és gyász érte Magyarországot, ismét egy villám cikázott fel a magyar szemhatárra, mintegy intve és fenyegetve bennünket, hogy a közel jövőben ismét égszakadás fog onnan hazánkra zudulni, mely szabad intézményeinknek és vagyonunknak maradványaiiban végzetes pusztítást okozand.

Az alsó-ausztriai tartománygyűlésnek ugyanis mai ülésében a hirhedt Lueger, aki szertelen magyar-gyűlölete által lett

honfitársai közt nagygyá, pártvezérré és Bécs polgármesterévé, sőt demagóg voltának dacára az udvarnál kedvessé, a hirhedt Lueger a maga és társai nevében sürgős indítványt nyújtott be, melyben a kormány utasittatik, hogy a kiegyezési tárgyalásokban a legnagyobb nyomatékkal védje Ausztria gazdasági érdekeit. Ez indítványban minden politikai testületnek kötelességévé, tétetik a kormányt támogatni abban, hogy Ausztria gazdasági követeléseinek megfelelő helyzetet biztosítson a Magyarországgal való viszonyban és hogy a kormány eddig elfoglalt álláspontját semmiképp se adja fel.

Hát magától Luegertől vagy az ő társaitól és azok indítványától még nem ijedünk meg, és ha csak ennyiben állana a dolog, akkor egyetlen szóra se méltatnók a mai esetet. Azonban az alsó ausztriai Landtagon tett sürgős indítvány *tünete egy tervszerű és a siker nagy kilátásával* indított akciónak, melyet az osztrák kormányelnök vezet, és melynek végcélja nem egyéb, mint Magyarországot nemcsak a tarifális egyezmény megállapodásaiban — ha ugyan létrejö — lefőzni, hanem még azon előnyöktől is megfosztani, amelyeket a Bánffy-féle, tehát a most fenálló gazdasági egyezés hazánknak biztosított. Ez a Lueger-féle osztrák kirohanás annál gyanusabb, mert közvetlenül a magyar országgyűlés hazaoszlása után inszenáltatott, hogy a Lajtán innenről még csak illő válasz- és vissza-

utasítással se találkozhattak. Az iránt pedig, hogy az osztrák kormány taktikájának egyik megnyilatkozása, alig foroghat fen kétség, miután ez a kormány úgy az osztrák, mint a németországi sajtóból folytonos rohamokat intéz a magyar érdekek bástyái ellen, részint hogy bennünket megfélemlítsen és megpuhítson, részint pedig, hogy az osztrák és külföldi közvéleményt teljesen Magyarországgal szembe hangolja.

Felháborító ez az akció különösen azon irányzatában, mely a már negyedik éve fennálló kiegyezés ellen irányul, a mely kiegyezés a magyarokat királyi szentesítéssel ellátott törvény alakjában kötelezi, s Ausztriában is a hirhedt 14. paragrafus alapján törvényszerűen érvényes. Ezt a kiegyezést akarják az osztrákok most visszacsinálni azzal az erősködéssel, hogy az osztrák érdekek javára eszközölköző változtatások nélkül a Rajksztrátban el nem fogadják, ami egyértelmű volna a kormányuk bukásával.

Az osztrák kormányelnök tehát a létért küzd, élethalál harcot vív, midőn a fenálló kiegyezést a Rajksztrát leendő tárgyalásainak alkalmából az osztrák érdekekhez akarja idomítani. Innen e kormány erősen agresszív akciója és innen Luegernek indítványa, ki minden szájaskodása és nandabandái dacára a kormány politikáját szolgálja.

Nekünk magyaroknak pedig ez az egész dolog nem nagyon tetszhetik, mert

TÁRCA

A hétről.

Falusi deputáció Pesten.

Jaj be szép az a Pest, istenem be szép!
S benne milyen úri, s nem kevély a nép!
Jóba, szivességbe, sohasem fukar,
Megád mindent, mit csak a vidék akar;
Kart kitárva várja bácsi és gyerek,
Sarki rendőr és a fő-miniszterek.
Meginterjuvolják már a perronon:
Jó vidék, ezuttal, mit kíván vajjon?
És a feleletre így sóhajtának:
Jaj, a kívánságuk mért hogy ennyi csak?
Küldöttségbe járás, óhajok terén,
Baj, hogy a vidéki mindig oly szerény.
Valamit még kérnénk, mind csak arra esd,
Jaj be szép, istenem, ez a Budapest!

Hej pedig remegtünk, féltünk egy kicsit,
Hogy minap a gőzös minket odavitt;
A kupéban arról fűztünk szóra-szót:
Hogy fogadják fönna a deputációt?
Csapatunk, ha tisztelegve sorba áll,
A szavunk, a külsőnk vajjon imponál?
Barabás az uton váltig biztatott:
Hogy a szepegésre nincsen semmi ok,
Nincs miniszter, kit jól ne ismerne ő,

S esküdött, hogy egyik se emberevő.
Tanu rá, ki eddigvélük szóba állt:
Hogyha meg vidéki, akkor legkivált.
És hogy mindezeknek igazsága szent,
Pecsétül Kristyóry ütött rá igent;
Miniszterek közt van barátja nem egy,
Láng Lajosnál száll meg, hogyha Pestre megy.
S ha ebédre jár föl Széllhez néha nap,
Kifliket visz kedves unokáinak,
S a többi is kedves, nyájas, megnyerő,
S végre, ha miniszter is, csak ember ő!

Szolnokig a szóra hallgatott az ész,
Soroksárnál újra elfogott a félsz.
Végre Pestre értünk. Mily csodás varázs!
Egyszerre elillant a nagy szurkolás.
S a minisztereknek háza küszöbén
Ujra lánggal égett bennünk a remény.
És élénk kerülvén a miniszterek,
Hihetetlen bátor lett a kis sereg.
Csodákat tevő a miniszteri szem:
Sugarára szent hit, bizalom terem.
Mint a déli klíma, jóleső, meleg,
Nagy Sándor is majdnem — kormánypárti lett.

Végig kezelték a deputációt,
Miniszterek aztán rákezdték a szót:
„Isten hozta! Vártunk már magukra rég;
Mért is olyan ritka vendég a vidék?
Mi a kívánságuk? Meglesz, sorra, mind,

Krajcárta az állam soha nem tekint.
Lelencház a vágyuk? Csak egy? Bagatell,
Mért nem szól? Hisz érte csupán szólni kell;
Lesz lelencház: tornyos palota, fehér,
Annyi lelencük nincs, ahány odafér.
Azért azt ajánljuk, polgármester úr,
Minden esztendőbe mulhatatlanul
Rendeletbe adja nagy e.élyesen:
Minden kis kapuban — egy lelenc legyen.

S ha mellé javító iskolát kíván:
Meglesz esztendőre, vagy kettőre tán.
Rég kell ez Aradnak. — nem titkoljuk el:
Sok van ottan ügyis, min javítani kell;
Es a javítóba sorra békerül,
A kinek a lelken bűnös hajlam ül.
Apró panamista sok fiók-Krivány,
Ne legyen az árvakasszán új hiány.
Dákóromán ifjú is odamegyen,
Hogy a mire felnő, jó püspök legyen.
Agrár-klerikális ott szint' megjavul:
S sziveli a hébert mondhatatlanul.
S látni rövidesen lesz majd alkalom,
Mint megy a javulás minden vonalon.
És ha a javító soká megmarad,
Minta város lesz még, meglássák, Arad!
„Ó! Vashid? Ez a nóta olyan ismerős?
Azt hiszem, magunkkal épen egy idős.
No, ne legyen ez se örök, végtelen:

minden jel oda mutat, hogy ezt a játszmát ismét elvesztettük. A magyar sajtó épen nem fejt ki valami nagy buzgóságot az osztrák kormány fondorlatainak erélyes visszautasításában, és a magyar miniszterelnök azon kijelentése sem biztató, hogy ő a fenálló kiegyezés lényeges módosításához nem fog hozzá járulni. Tehát még is hozzá fog járulni mindenféle módosításhoz, a mi szerinte nem lényeges; mondjuk szerinte, mert a mit ő lényegtelennek fog tartani, ugyan azt fogja a parlamenti többség is, a fogatlan ellenzék pedig nem fogja az engedményeket megakadályozni, akár lényegtelennek lesznek azok, akár nem.

A magyar kormány ellentálló képességéhez pedig azért nincs igen bizalmunk, mert a kormányelnök az ő nyilatkozata értelmében a már évek óta fenálló, szentesített kiegyezést, újra tárgyalhatónak és módosíthatónak tartja. Ebben immár benne van a mi vereségünk. Mert az osztrák követelésekkel szemben ő jutott abba a kedvezőtlenebb helyzetbe, hogy vagy enged, vagy megbukik; mivel pedig egynek engedni kell, ez az engedő fél csak a magyar kormányelnök lehet, mert az ő parlamentje kész minden engedménybe belenyugodni, a mit eléje terjesztenek, míg ellenben a Rajxrat hajthatatlan.

Igy állunk; nincs ezen mit szépitgetni, vagy ebből mit letagadni. A 67-es kiegyezés keretében történt békekötésnek árát nem fizettük mi le egészen sem az államadósság, sem a bank-adósság egy részének elvállalásával, sem a nemzeti hadseregről való lemondással, sem a kvótával; folyton újabb és újabb sarcoltások árán kell újabb békét vásárolnunk, és mi fizetjük a sarcot, mert élünk halunk, inkább élünk, mint halunk a békéért kormányostól és képviselőstől együtt. És ettől a lealázó, szolgává és koldussá tevő sarcoltástól nem is fogunk megszabadulni addig, míg a magyar kormány és parlament merészet és nagyot nem gondol s magáévá nem teszi a Bécs iránti gazdasági viszonyaink felől kialakult és immár általánossá lett meggyőződést, mely röviden így szól: *Váljunk el!*

Hogy pusztul Magyarország?

Arad, június 21.

A nemzetiségi kérdés a magyar kormányoknak mindig nebántsvirága volt. Ennek köszönhető, hogy az ország nemzetiségi vidékein a magyarság nemcsak hogy nem erősödik, hanem fokról-fokra gyengül. Az oláhok, szászok pedig időről-időre gyarapodnak térben, befolyásban és vakmerőségben; nyomon követi őket a tót, a szerb, sőt a sváb is. A magyar állam pedig mindennek az eilensúlyozására nem tesz semmit.

Az államnak e tehetetlen politikáját igen érdekes adatokkal jellemzi ma ifj. Ábrányi Kornél, ez adatok a horvát terjeszkedésről szólnak. Vagyis arról a megbocsáthatatlan politikai hibáról, a melyet a kiegyezésben elkövettünk akkor, amikor Magyarországnak három horvát nemzetiségi megyéről, Pozsega, Verőce s Szerém megyéről az 1868. évi XXX. törvény cikk szerint az anyaország lemondott s ezt vétkes nagylelkűséggel Horvátországhoz csatoltak ismerté el. Ez a három megye azelőtt épp úgy az anyaországhoz tartozott s épp olyan nemzetiségi magyar megye volt, mint például Turóc-megye.

Midőn 1843-ban — írja ifj. Ábrányi Kornél — a magyar országgyűlés a magyar nyelvről szóló törvényt hozta, ennek hatását kiterjesztette nemcsak a három szlavoniai megyére (Pozsega, Verőce, Szerémre), hanem részben még Horvátországra is. A három szlavoniai megyére nézve meghagyta a törvény, hogy azokban csak 1850-ig maradhatnak meg az akkori állapotok, de azontul kezdve, „szinte csak a magyar nyelvvel fognak élni.” Horvátországra nézve kimondatik, hogy „A horvátországi tisztviselők, midőn bár hivatalosan, de tulajdon nevükben a magyarországbeliekkel leveleznek, a latin nyelvvel élhetnek; midőn azonban törvényhatóságaik meghagyásából érintkeznek a magyar hatóságok tisztviselőivel, magyar nyelven kötelesek levelezni. Hasonlóképp a horvátországi főhivatalnokok, ugymint a bán, püspökök, megyei főkörmányzók, midőn magyarországiakkal leveleznek, a magyar nyelvet tartoznak használni.” Továbbá „A második pontnak a közoktatás iránti rendelete Horvátországra ki nem terjesztetik; de a magyar nyelv Horvátországnak minden középiskoláiban rendszeresen taníttassék.”

Ebből állt a törvény; s Horvátország ugyan-

akkor, mikor ez a törvény hozatott, nem merte követelni, hogy mint Magyarországon a magyar nyelv, akként legyen Horvátországban is a horvát nyelv a latin helyett mindenben uralkodó. S miért nem merte követelni? A magyaroktól való félelmében? Korántsem! Hisz az illyrizmus nemcsak belekötött a magyarokba, hanem nyílt lázadásá is fajult.

De nem merte követelni azért, mert a három szlavoniai megyének 145 ezer lakossága közül csak 12 ezer beszélt a horvát nyelvet. Horvátországban pedig az 575 ezer lakos közül 280 ezer szintén szerb eredű volt és csak szerbül beszélt. Es hogyan áll, ma a viszony nyelv tekintetében Horvát és Magyarország között. — Ugy áll, hogy ugyanazon Horvátországban (most már a három szlavoniai megyét is hozzászámítva), mely 1843-ban nem merte proklamálni a latin helyébe a horvát nyelvet, ma nemcsak minden iskola horvát, hanem nem is lehet hivatalosan más nyelvvel élni; Magyarországon pedig a magyar nyelv tanítására nézve nemcsak az 1843-iki, hanem még az 1879-iki törvény sincs végrehajtva.

Ezeket a szégyenletes, kemény igazságokat tárják föl a nevezett cikk adatai.

S félő, hogy a magyar állambatalom erőtlensége a többi oláh, szász, tót, szerb, sváb nemzetiségi megyéket épp úgy a nemzetiségek kezére fogja játszani, mint ahogyan Horvátország kezére játszotta a kiegyezés óta Szerém-, Verőce- és Pozsegamegyéket.

TÁVIRATOK.

Ausztria mi ellenünk.

Bécs, június 21. Az alsó-ausztriai tartománygyűlés mai ülésén Lueger és társai sürgős indítványt nyújtanak be, a melyben felszólítják a kormányt, hogy a Magyarországgal való kiegyezés tárgyalásában a legnagyobb nyomatékkal védje meg Ausztria gazdasági érdekeit és ne tegyen olyan engedményeket, a melyek Ausztria érdekeinek ártanak. Az indítvány azt mondja egyebek között, hogy minden politikai képviselőtestületnek kötelessége az osztrák kormányt támogatni abban a törekvésben, hogy az „összbirodalom” érdekeinek teljes megóvása mellett végre Ausztriának is, anyagi szolgáltatásainak és jogosult gazdasági köteleléseinek megfelelő helyzetet biztosítson a Magyarországgal való viszonyban és a kormányt felszólítani, hogy eddig elfoglalt álláspontját semmiképp se adja fel.

Egy füst alatt mindjárt meg is rendelem. Saját külön gyárunk csak a jelre vár, Mire hazaérnek, ott fog állni már, Meg se is köszönjék, szívesen adom, Tiszteltetem Steiner Kóbit Aradon.*

... Jaj be szép az a Pest, Istenem, be szép, S benne milyen kedves, nem kevély a nép. Jól esett szívünknek a tapasztalat: Milyen jó a kormány: kéri, mindent megad. S egy kívánság terhét alig bírjuk el: Mikor megyünk újra küldöttségbe fel?

Forgács.

A képkiallításról.

Írta: Steiner József.

Ma, mintán Aradváros minden épkézláb intelligens embere — legalább így mondják a pénztárnál — megnézte a tárlatot, jobban megértjük egymást. Diskuráljunk hát kissé a képekről.

A sok mindenféle hallott lekritizálás alapján megállapítható, hogy a tárlat nem igen nyerte meg a közönség osztatlan tetszését; viszont talán sohasem kelt el annyi kép még aradi kiállításon, mint éppen az idén, és különösen nem marasztottak itt még oly értékes műdarabot soha, mint a milyen a „Sámson és

Delila”, vagy az „Évődés” melyek nemsokára két igazi műbarát lakását fogják diszíteni. Miért ez ellenmondás! Kinek van igaza? A felséges nép kritikájának-e, vagy a vásárlók izlésének? Az egyik fütyöl, a másik pénzt kongat; melyik hang az igazabb?

Lássuk csak! A magyar festészet mai állapotában egy bizonyos stagnálás korszakát éli. A sok rohamosan egymásra következő új irány hatása, a sok mindenféle nemzetközi tárlat befolyása, idegen művészek ragyogó dicsőségének, fényes anyagi sikereinek impressziója alatt, keresztúton érzik magukat a festők és nem tudják, hogy a sok különböző irányba vezető ut közül melyiket válasszák, hogy elérjenek céljukhoz: a közönség szívéhez.

Vannak, kik azt mondanák inkább, hogy a közönség zsebéhez, de ezeknek nincs igazuk, bár első pillanatra igaznak látszik, ha a „Szalon” magas katalógus-árait és a tényleges eladási árakat tekintjük. Annyi bizonyos, hogy ez nem szolgál valami nagy dicsőségére a művészetnek, mert bár elvitázhatatlan, hogy minden téren van helye a kereslet és kínálat alkotta áralakulásnak, mégis a művészárlnál nem szeretjük, ha az üzleti szellem uralkodik a művészet géniusza fölött.

Tehát a közönség szíve a cél. Amde a szívhez csak a szív szava tud szólni és az ész hangja már zavaró dissonantiát okoz, ha együtt rezeg a szív hurjával. Es ebben kereshetők

és lelhetők fel a festészet mai hibái és ez a magyarazata a közönség magatartásának.

Vannak, kik a képeket csak úgy nézik, mint a hogy az ember az adomát hallgatja.

Ha elsül: nevet rajta, ha nem: úgy lesajnálja az elbeszélőt. Ezeknek igen tetszenek az olyan képek, mint a Wolf „Golyózó fiúk”-ja (62) bár a kép semmi szín perspektívával nem bír és a háttér a gyerek hátára van ragasztva; vagy az Ujházy Csendélet e (95) bár a sok élénk kellemes szín mögött elsikkadt a valóság; vagy az Egerváry Potemkin kibajuszpödrözött vásznai (80—100) vagy a Kendé megrendszabályozott természetellenes színű tájképei.

Ezen véleménynek is igaza van; a festőt igazolja a vásárló; a művészetet pedig... egye meg a fene.

A festők egy másik része — és ma ezek vannak tulsúlyban — egy-egy lelkükből kiáradó érzelm hatására alatt festenek meg egy-egy hangulatot, mely esetben rajz, szín, perspektíva, minden mellékes és csak annak a sejtelmes megfoghatatlannak, az érzelmenek a megrögzítése lebeg előttük.

Az ilyen kép csak kétféle lehet, vagy ki-tűnő, vagy tűzre való. A közönsége is kétféle; vagy lelkesedik érte, vagy azt mondja reá „silány mázolmány.” Például a Katona Nándor Hollandi fája (48) kétségkívül a tárlat egyik legfinomabb hangulatu képe és a legtöbb ember észre se veszi, mint a hogy nem méltatják eléggé a Magyar-Mannheimer kissé olasz ha-

Az angol haderő.

London, június 21. Az alsóház tegnapi ülésén az admirális részére előirányzott 294.000 főtnyi tétel tárgyalása során *Beresford* keményen kikelt a haditengerészet igazgatásának mostani rendszere ellen, amely szerinte korhadt és akadályozza a flotta harcképességét. *Campbell-Bannermann* védelmébe veszi ezt a rendszert. Forster parlamenti titkár azt kérdezi *Beresford*tól, hogy mely tekintetben nem harcképes a flotta? javítások nem agitáció után, hanem az admirális javaslatai után jönnek létre. Az admirális ismeri a hibákat és igyekszik azokat eltüntetni. Különösen kiemeli szóló, hogy a haditengerészet hirszerző osztályát nagyobbították.

Egyről-másról.

(Hivatalos levél békák. — A fürdő-szezon. — A hazai fürdők mellőzése. — Amit a középosztály nélkülöz. — A szalmaözegek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, június 21.

Az öreg Medard keservesen beváltotta fenyegetését. Esővel köszöntött ránk és azóta két hét óta szakadatlanul esik. Kezdünk hinni az eféle időjósításokban. Nem a Falbok jóslásaiban, hanem a nép, a gazdák jóvendőléseiben. Amazok többé kevésbé megbízhatatlan tudományos rendszeren alapulnak. emezeknek évszázados tapasztalás az alapjuk. A tudományos alapra fektetett időjárás-prognózisok állandó tárgyai a vicclapoknak, mert jóvendőléseiknek csodálatos módon és következetesen mindig az ellenkezője történik. A tiszteletreméltó Falb Rudolf nem jelezhet kritikus napot, hogy a legdrágább verőfény ne áradjon a földre az inkriminált napon: és ha derült időt jósol, misem természetesebb, minthogy düböngő orkán száguld végig a Kárpátoktól az Adriáig. A hivatalos levél békáknak s a többi akkreditált meteorológusnak csunya pechje van, de lám, a föld szántóvető fiainak prognosztikonja — mint Metedard is mutatja — legtöbbször félelmetesen alapos.

Am, ha az ég szünetlenül boros is bár s napsugár, csak elvétve, ha előtör a sötét felhők mögül: mégis csak nyár van és nyáron, uram bocsáss, csak nem maradhat Budapest Budapest. Immár a vizsgáknak is vége, kezdődhetik a nyaralás. A Faubourg St. Leopold ablakain immár le vannak eresztve a görredőnyök s a pénz-arisztokrácia immár a vonatok bársonyülésében elhelyezkedve robog valamely

tásu, de nagy művészi impressiókkal teli képeit és leszólják, Glatz, Zombory, Grünvald és Kann Gyula műveit. A többiek már régóta küzdenek elveikért; új ember köztük a nagy német állatfestőnek, Zügelnek a tanítványa, az aradi Zombory, kinek egyik legjobb képe a „*Krumpli hordás*“ egy finom művészi érzékkel bíró műbarát jóvoltából Aradon marad. Azt hiszem erről a fiatal emberről még sok szó fog esni.

A festők egy harmadik csoportja theoretizál. Keresi a fény és árnyékhatások okait, a színkeverés ezertéleségének titkát, a levegő és kontur legkülönfélébb és legkülönösebb hatásait és a sok keresés egy szürke érdektelen tömeggé gomolyog, mert hát régi nóta az már, hogy „szürke minden elmélet.“

Az ember nem tudja hogy boszankodik, vagy nevéssen-e például, ha a *Ferenczy* „Vázlatát“ (172) látja. Egy istenadta tehetség, ki a Hollósy-iskola egyik legnagyobb erőssége, de engedelmet kérek, az ember visel... mondjuk háló inget, de azt nem mutogatja. Vagy talán látta valaki önök közül *Zieglernek*, a jeles fiatal arcképfestőnek *Bivaly usztatását*, mely tavaly a „Nemzeti Szalon“ egyik termének egész falát foglalta le? Mily megtévelyedése és pazarlása az isteni szikrának.

De szerencsére csak kivételek az ilyen esetek. Szenes Fülöp, Fényes Adolf, Vaszary, Tull Hegedüs, Márk, Csók, Dudits, Kézdi-Kovács,

fürdőhelyre a maga kis Raouljaival és Amadéival.

Budapestben pedig megkezdődött a holt-szezon, a melyet almás emberek az uborkáról is elneveztek, nevezvén e meddő időszakot uborka-évnak. A löversenyeknek vége, a képviselőház már csak egy formai ülést tartott és pár nap múlva a kőszínházak kapui is becsukódnak nyári pihenőre. Fölvonulhatnak a nyári témák.

Heine költeményének a régi történetéről, a mely mindig új marad, meg vannak a maga variációi. A reménytelen és csalódott szerelem nem az egyedüli téma, a melyet hivatott és kevésbé hivatott írók folytonosan nyaggatnak. Minden szezonnak megvannak a maga sablonos cikkei, a melyeket egy bizonyos időben nagy következetességgel elmondanak az újságírók — szellemes és nem szellemes variációkban — a közönség nagyobb épülésére és tanulságára. Csak az a baj, hogy senki sem épül rajtuk és senkisem tanul belőlük. Egyszerűen megiródnak, mert hozzá tartoznak a stilszerű programhoz.

Vegyük például a nyárelei szezon. A löversenyek már elmúltak, a nagy hőség azzal a bizonyos cápával és annak unokatestvérével, a disznók által megevett gyerekekkel még nem érkezett meg, egyszóval a szellemes csevegésnek nincs kedvező témája. Akkor vonul fel impozáns méltósággal és terjedelemmel a fürdő-kérdés.

Ilyenkor kezdjük érezni, hogy a hazával nagy méltatlanság történik. Hogy külföldre viszik a pénzt és elhanyagolják a hazai híres vidékeket, a magyar Svájcot, a magyar Tirolt, a magyar Gasteint, a magyar Rivierát; mert ha valamire idehaza azt akarják mondani, hogy igen kitűnő, akkor úgy tüntetik föl mindjárt a névvel, mint valami külföldinek a kópiáját. Mondom, mindenki belátja, hogy ezekkel a szép helyekkel nagyon mostohán bánik a nagyközönség. Mikor a vezércikkek és entrefilek elvégezték kötelességüket, megkezdődik a „Közönség köréből“ című rovat a maga hivatását és módot ad ambiciózus családapáknak, hogy tüzetesen nyilatkozzanak tapasztalataikról.

Nyilatkozatok és ellennyilatkozatok jelennek meg. Mindenki megtalálta a csalhatatlan gyógyszert, vagy legalább is közel jár hozzá. A fürdőkérdést mindez nem oldja meg ugyan, de szépen eltelik vele az idő a fürdőszezon

Nyilassy, Marko és a többi ma már eléggé ismert művész, a mellett, hogy képeiken a modern szociális kérdések szószólóivá lettek és technikájuk merész határozottságával és művészetük biztos erejével feledtetni tudták a jó öregek kinyalt képeit, megtalálják az utat a közönség szívéhez is.

Csók két kis képét a rendkívüli finomság, míg Szenes minden alkotását a merész határozott ecset kezelés jellemzi. Nagyon haladt Nyilassy. (85) Akácfa alatt című képe a tanum reá. Urhegyi (88) Mocsaras tája már egészen igaz természetet nyújt egyes részleteiben, a többi képei még a régi időből valók, de határozott emelkedést mutatnak.

Balla haladásáról már örömmel megemlékeztem egyszer és vele kapcsolatban említettem fel Barnát, ki még a kezdet nehézségeivel küzd.

Mielőtt még bucsut mondanék az idej tárlatnak, ifj. Berkes Antalra, egy kezdő fiatal művészre hívom fel a figyelmet, ki „Margitszigeti részlet“-ével (234) annyit ígér, hogy ha csak felét beváltja, sokat nyerünk benne.

A Nemzeti Szalonnak pedig azzal a jó kívánsággal istenhozzadot mondok, hogy tisztelem az otthonvalókat, ne sajnáljanak minél előbb, minél jobb képpel és minél realisabban olcsó árakkal közzéni fáradni.

kezdetig és akkor a különböző, lelkes családapák, már tudniillik azok, a kiknek telik, sietnek családjaikat biztonságba helyezni Tirolba, a wörthi tó mellett, Semmeringre, Svájcba, — de nem a magyarba, hanem az igaziba. És ezzel a fürdőkérdés egy esztendőre ismét elvan temetve, hogy majd a jövő kikeletkor újra föltámadjon.

A hazai fürdő-ügy bajának diagnózisát pedig igen könnyű megállapítani. Magyarországon a középosztálynak való fürdő nincs. Minálunk még eddig nem akadt senki, sem magános, sem pénzintézet, a mely fürdőbe nagyobb összeget befektetett volna, már t. i. ilyen középosztálynak való fürdőbe, a mire pedig legnagyobb a szükség is, a kereslet is. Az a pár ezer forint, amit reászántak, egyrészt hamar elment, másrészt nem volt elegendő. Minden vállalatnak számolnia kell azzal, hogy évekig fog reá fizetni, évekig nem látja tőkájének kamatait. A későbbi idők azután gazdagon kárpótolják azokat, a kiknek volt idejük és módjuk bevárni a kedvező fordulatot. Az eddigi vállalatoknak főleg módjuk nem volt erre. Ha nagynehezen ki is vártak egy-két esztendőt, abban a percben, a mikor a fürdő föllendülni kezdett, a mikor még csak kis ideig kellett volna várakozni, egyszerre megunták a várakozást és valami helytelen lépéssel, rendszerint az árak fölemelésével elrontották a jó kezdetet. Abban a pillanatban, a mikor támadni fog jó vállalat, a mely kellő tőkével és illő árakkal, megfelelő kényelemmel a középosztálynak akar majd fürdőt csinálni: meg lesz oldva a hazai fürdőkérdés.

A fő, hogy ez a fürdő meglegyen s nem lévén még meg, az eredmény az, hogy a polgári családok az idén is külföldre mennek. Budapestben pedig megkezdődik a szalmaözegek vidám nyara. De csitt! Tegyük le tomlunkat, ez diszkrét dolog. Még meg találnák hallani a — feleségek.

Pavlovicsot védelmezik.

(Kalandos hírek az agitátorról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

Érdemes elolvasni, hogyan védelmezik *Pavlovics* Lyubomirt, a képviselőház sokat emlegetett botrányhősét az ő elvtársai. Ki akarják sütni, hogy nem *Pavlovics* verte meg a hazafias dalokat éneklő szerb fiukat, hanem egy másik vadracakihez *Pavlovics* — élénken hasonlít.

Tudvalevő, hogy *Pavlovics* kereken tagadja az egész esetet, elejétől végig. S ezt a merev tagadás tigyekszik plauzibilissé tenni az a levél, melyet tegnap kapott nagybecskereki ismerősötől egy budapesti hírlapíró, a „*Male Novine*“ szerkesztője.

Tisztelt Uram!

Olvassom a magyar lapokban, hogy milyen ádázul támadják *Lyubomirt* valami inzultus miatt, melyet a Szózatot és a Kossuth-nótát éneklő magyar diákokkal szemben elkövetett.

Ez a vád egyszerűen nem igaz. Mert *Pavlovics*, aki örök életében jó nevelésű ember volt, ilyen durva tettet nem követett el és nem is követhet el.

A mondott napon tényleg történt botrány a nagy-kikindai állomáson s a magyar lapok igazat is irtak mindenben, csak abban nem, hogy *Lyubomir* a hőse annak a botrányának. Mert az az obskurus alak, aki a Kossuth-nótát éneklő fiukat megverte, *Sévits* Demeter feldkircheni lakos volt, egy felkegyelmű ember, aki meglepően hasonlít *Pavlovics* *Lyubomirra*.

Ez a *Sévits* Demeter műveletlen, durva legény, akit a korcsmákban már gyakran elverték amiatt, mert nyilvánosan szidta a magyarokat. Itt Nagy-Becskereken sokan

tudják már, hogy Sevits a bűnös és nem Pavlovics a nagyon csodálatos, hogy nem akadt még igazságos ember, aki azt a budapesti lapoknak megírta volna.

Egy hírlapíró felkereste a Budapesten időző Pavlovics Lyubomirt s megmutatta neki a levelet, Pavlovics a levél elolvasása után így szólt:

— Nem ismerem Sevits Demetert, soha nem is hallottam róla. Hogy ő követte-e el a botrányt, vagy valaki más, arról nem tudok, mert hiszen semmi részem nem volt ebben a csunya dologban. Bizonyos, hogy Nagykikindán történt valami és mert olyan nagyon rám akarják fogni a tettet, valószínű, hogy az illető, aki valóban elkövette, hasonlít hozzám.

— Nézze uram, folytatta azután, én orvos vagyok s járásomban nemcsak hogy a legjobb viszonyt tartom fenn a magyarokkal, de a leg-hivebb barátaim magyarok. Nézze meg a munkanaplómat, látni fogja, hogy prakszisom alatt nem volt nap, melyen nem kezeltem volna ingyenesen magyar nemzetiségű beteget.

— Ha a képviselő ur ártatlannak tudja magát, mit gondol, ki rendezte ellene ezt a botrányt? — kérdezte az újságíró.

— Tudom, kik dolgoznak ellenem. Amióta Rohonczy Gedeont kibuktattam a kerületből, melyet most én képviselek, bizonyos körök ide-haza folyton áskálódnak ellenem. A választások óta holnap lesz a szolgabírótság előtt a huszonhatodik tárgyalásom — kihágási ügyben. Gyártják ellenem a kihágási feljelentéseket, minden héten beadnak egy-kettőt s engem folyton be-czítálnak, folyton büntetnek. Üldöznek uram, üldöznek, mint az erdőben felhajsolt himszarvast. Mandátumom, oklevelem, vagyonom, becsületem ellen törnek. S mindezt miért teszik? Mert voltam olyan vakmerő, hogy Rohonczy Gidát kibuktassam.

— A vizsgálat során elő fogja ezeket adni képviselő ur?

— Természetesen. El fogom mondani hegyéről tövire, hogyan üldöznek negem hatóságok és magánosok egyaránt. S hogy a vizsgálat tisztázni fogja az ügyemet, abban bizonyos vagyok. És ha tényleg Sevits Demeter a bűnös, példásan meg kell büntetni őt.

Pavlovics Lyubomir, hogy példával is illusztrálja, mennyire rokonszenvez ő a magyarokkal a következő esetet mondta el:

— A képviselőházban történt, azon a napon, a mikor Vészi és a többi képviselő urak oly bőszen nekem támadtak. A haragtól és keserűségtől fölháborítva kisiettem a gyűlésteremből s a tolette szalonba mentem. Ott láttam a kereveten fekvő Makkai Zsigmond képviselő-társamat, vérpiros arczczal, kigombolkozva, kínosan nyögve. Mindjárt láttam, hogy Makkai aszthmatikus s hogy most fuldoklási roham vett erőt rajta. Pillanat alatt elfelejtettem, hogy magyar képviselőtársaim még egy perc előtt mint halálos ellenségek álltak velem szemben. Csak a beteg embertársamat láttam magam előtt s odamentem hozzá s mint orvos egy-kettőre kiségittem őt kínos helyzetéből. Látta, fejezte be Pavlovics, ilyen magyarfaló vagyok én! —

Pavlovicsnak ezzel a kalandos előadásával szemben ideiktatjuk a ma érkezett B. N. következő sorait:

Pavlovics Lyubomir ma maga cáfolta meg magát. Megjelent a mentelmi bizottság előtt és mentegetődzött. Nem tagadott, hanem mentegetődzött. Azzal mentegetődzött, hogy nagyon felindult állapotban volt, mert éjjeli misét hallgatott az esetet megelőző éjszakán. Ez egy kicsit homályos ugyan, mert a misének — amint Rákosi Viktor helyesen jegyezte meg — nincs olyan izgatató hatása, hogy verekednek utána

az emberek. De lehet, hogy ez virágnyelven talán azt teszi, hogy a mise előtt, éjjel után két óráig ivott a képviselő ur és részeg volt. Ez mindenesetre enyhítene a beszámítást, ha nem tenné olyan nagyon súlyossá előbbi vakmerő tagadása. Mert a multkor nem azt mondta Pavlovics ur, hogy misét hallgatott, vagy hogy részeg volt, és nem erre adta a becsületszavát, hanem arra, hogy az eset nem történt meg; hogy soha, senkit sem bántalmazott hazafias nóta miatt; hogy nem emlékszik rá, miről lehet szó, mert sokszor jár Kikindára. És lám, most egyszerre emlékszik az esetre, olyan pontosan, hogy még az éjjeli mise is eszébe jut. Ezzel, ugy hiszszük, a dolog erkölcsi része el van intézve. Pavlovics Lyubomir önmaga ítélte el magát, sőt ki is végezte magát. Ezzel a gyalázatos emberrel immár csak a büntető bíróságnak lehet dolga. A politikai élet számára megszűnt lenni.

Az aradi termés veszedelme.

(A pusztító törzsgomba.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

Az aradi gazdaközönseget jég-nél, fagy-nál pusztítóbb csapás érte, mely sok reménykedést, jó termésbe vetett bizalmat vert tönkre.

A gabonát egy, a mi vidékünkön ismeretlen valami pusztítja, melyről nem tudják még állat-e, vagy növény, de szomorúan tapasztalják, hogy rettenetes az ereje s nem lehetetlen, hogy olyan rémmé válik, aminő a szőlőkben a piloxera volt. Törzsgombának nevezték el ezt a rémet, mely a fejlődő gabona szárát elrágja, vagy elrothasztja s amerre feltűnik, a buza ledülve fekszik.

Hódmezővásárhely környékén konstalták előbb, most pedig az aradi határ termesében vitt végbe megdöbentő pusztítást.

A törzsgomba a buza gyökere és első ize között rágja el a szárát, oly módon, mintha rothadás emésztette volna el. Ott jelentkezik főképen, ahol jó a föld, s bőven trágyázott. Különösen a lapályokon pusztít s azokon a helyeken, melyeken nem üztek rendes váltógazdaságot, azaz buza után buzát vetettek.

A gomba a határnak minden részében feltűnt, hol nagyobb területeket, rendszeren azonban egyes foltokat tett tönkre. A száraz, sovány földeken csak szórványosan mutatkozott. Arad közelében, Verzár Márton szent-tamási pusztáján egy tagban száz holdnyi területen rágta el a buzát.

A törzsgomba pusztítását igen könnyen meg lehet állapítani, amennyiben a buza úgy megfekszik utána, hogy a leg-erősebb vihar sem dönti le különben. A vihar után azonban talpra áll a buza ismét, de ahova a törzsgomba bevette magát, ott vége minden reménységnek.

Ha nyolc-tíz nappal később jelentkezik s ha nem ilyen esős az idő, némi rossz termésre lett volna kilátás. Így azonban a fejletlen buzaszemek már nem érhetnek meg az elrágott szárazon. A gazdák nem tehetnek egyebet, mint hogy lekaszálják a buzát takarmánynak. A pusztán maradt területeken már csak csalamádé terem meg, vagy esetleg, ha meleg és hosszú ősz lesz, a homokos talajokon a csinkantín kukorica is megéri.

A nagy kárt szenvedett gazdák most azzal akarnak enyhíteni sorsukon, hogy a

pusztulás arányában adóleírásért folyamodnak. Bár írásbeli bejelentés, vagy kérelem ez iránt nem történt, a tanács mai ülésén foglalkozott a dologgal. A kár megbecsülésére a törvényhatósági bizottság részéről felkérte Opre Péter dr.-t és Blaskovits Antalt, s kiküldte Kulényi János alszámvevőt és Herling Gyula almérnököt. Ennek a bizottságnak elnöke a pénzügyigazgatóság kiküldötte lesz. A bizottság nyomban hozzá fog a becsléshez, mely előreláthatólag nyolc napot vesz igénybe.

Hódmezővásárhelyen, hol hasonló veszedelem lépett fel, a pénzügyigazgatóság elutasította azokat, kik adóelengedést kértek, azzal, hogy a törzsgomba pusztítása nem minősíthető elemi csapásnak. Precdenjül áll azonban a filoxera-pusztítások esete, mikor is leirták az adót. Remélhető, hogy Aradon nem helyezkednek arra az álláspontra, mely miatt most a hódmezővásárhelyi gazdák felzudulnak s helyt adnak a károsok kérelmének.

Ostromállapot egy választásnál.

(Katonaság a margittai kerületben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

A szomszéd Bibarmegyében óriási küzdelem folyik a margittai mandátumért. A terrorizálás oly magas fokra hágott, hogy katonaságot kellett kiküldeni a községekbe jóval a választás megejtése előtt, mert ott már az emberélet sem biztos a kortesek erőszakossága miatt.

A képviselőségért két jelölt küzd: Örley Kálmán szabadelvű, aki mandátumáról közvetlenül a kuria ítélete előtt lemondott és Szatmári Mór budapesti hírlapíró, a ki függetlenségi és 48-as programmal lépett föl. Hogy minő elkeseredéssel folyik mindkét résznél a küzdelem, azt a következő nagyváradi levél eléggé illusztrálja:

Az utolsó napokban rettenetes állapotok voltak a margittai kerületben. A függetlenségi párt terrorizmusa oly vakmerő volt, hogy szabadelvűpárti emberek az utcára sem mertek kimenni. Személy- és vagyonbiztonság egyszerűen megszűnt a kerületben. Megtörtént, hogy egy község lakói kénytelenek voltak házaikról a szabadelvűpárt zászlóit levenni és elpártolni a szabadelvűpárttól, mert a szomszéd Rályok község lakói, a kik függetlenségiak, egyszerűen elverték őket és állataikat a közös itató helyről. A szegény emberek existenciájukat látták megtámadva és a rettenetes fenyegetések hitása alatt s meggyőződésük ellenére — átpártoltak a negyvennyolcasokhoz. A választók egész nagy tömegeinek szabad véleménynyilvánítását elfojtotta az ellenpárt terrorizmusa. És ezért volt szükség katonaságra és csendőrségre a kerületben.

A margittai kerületbe kirendelt két század gyalogos és 250 főre menő huszár ma délelőtt hagyta el Nagyváradot. Vasuton mentek mind a gyalogosok, mind a huszárok; az utóbbiak különvonaton indultak el a nagyváradi állomásról.

A kerületbe kikergetett gyalogság: Pappfalván és Cséhteleken állomásozik, két részre osztva, a század huszárság Középesen van. Kétségtelen, hogy a karhatalomnak sikerül fentartani a rendet, a melynek megbontásán a margittai függetlenségi párt kortese olyan igyekezettel működnek.

A derék kortesek egy része törvénybe ütköző dolgokat is cselekedett. Ezeknek egy ré-

szét a csendőrség elfogta és ellenük megindul a büntető eljárás.

A fegyveres erő megvédelmezi és biztosítja a szabadelvűpárt híveinek szabad véleménynyilvánítását és megfélemlíti a vakmerő függetlenségiakat, a kik szemérmetlenül fenyegettek, terrorizáltak, és követtek el a törvénybe ütköző kihágások egész sorozatát. A rend így helyreállt Rézalján, a hol például a kényszerűségből elpártolt község lakosai is sietve tértek vissza a szabadelvűpárthoz.

A szabadelvűpárt győzelme így minden függetlenségi erőszakoskodás után is bizonyos. Örléy Kálmánt, aki most Margittán van, a szeretet és lelkesedés ezernyi jelével halmozták el választói, a kik hűségesen kitarítottak kiváló, régi képviselőjük mellett.

A szabadelvűpárt nyugodtan várja a választást, a mely, minden pesszimista számítás mellett is, több száz főnyi többséggel hozza meg számára a győzelmet.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Fehér-Kereszt lelencház egyesület f. hó 23-án hétfőn délután 4 órakor a városház nagytermében Ruffi Pál miniszteri tanácsos orsz. képviselő és dr. Frank J. egészségügyi felügyelő kormánybiztosok jelenlétében rendkívüli közgyűlést tart azon alkalomból, hogy az állam a vidéki lelencházakat gondozásába veszi. Az ügy nagy fontosságára való tekintettel az egyesület igazgatósági, tisztviselői választmányi, rendes és pártoló tagjait, valamint a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja Urbán Iván elnök.

(*) Az aradi hivatalosok egylete a múlt vasárnap megemelt rendkívüli közgyűlést f. hó 22-én vasárnap délután fél 3 órakor tartja meg a városháza földszinti kistermében.

Angol vélemény az aradi vízvezetési művekről.

(A „Feilden's Magazine“ cikke.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

Az aradi vízvezetési és csatornázási művek, mióta elkészültek, még nem adtak okot panaszra. A fővárosban minden évben többször, legutóbb csak ebben a hónapban is, sok baj torlódik össze a vízvezeték körül s ezek legutóbb olyan komoly következményekkel jártak, hogy a vízvezeték igazgatója kénytelen volt állásáról lemondani.

Az aradi vízvezeték kiválóságáról most illetékes bírálatot olvastunk egy angol folyóiratban. Egy londoni technikai szemle ugyanis, mely műszaki körökben nagy tekintélynek örvend, a „Feilden's Magazine“ júniusi, a koronázás alkalmából szerkesztett ünnepi számában részletesen foglalkozik azokkal a vívmányokkal, melyeket a technika bizonyos esetekben legcélyszerűbben a sűrített levegővel elérhet.

A példák közt szerepel az aradi vízvezetési mű is, melynek rendszerét mintaszerűnek mondja a tanulmány, mert úgy a víznek nagy távolságokra való vezetése, mint annak emelése a legszerűsebb módon van megoldva a sűrített levegő segítségével, mely felette áll annak a rendszernek, melynél a vizet szivattyúkkal emelik.

A cikk több fényképet is közöl az aradi felvételek nyomán, így a gépház belsejének, a vízvezetési és csatornázási telepnek, vízmedencéknek fényképeit, nemkülönben a kutak szerkezetét és sűrített levegővel működő berendezését részletes rajzokban.

A szemle az érdeklődők figyelmébe ajánja, hogy tanulmányozzák ezeket a mintaszerű berendezéseket, melyek Aradon létesítésük óta kifogástalanul működnek.

Bélpoklosok a fővárosban.

(Egy család kálváriája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

A lepra, a legirtózatosabb betegség, ott volt közel három esztendőn keresztül Budapest falai között s dacára az óriási felügyeletnek, isten csodájának mondhatjuk, hogy baj nem támadt belőle. Négy bélpoklost gyógykezelték a főváros három kórházában, először az irgalmasoknál, utána a Szent-István-kórházban, utoljára pedig a második számú belgyógyászati klinikán, az Üllői uton s mikor látták, hogy minden segítség hiába való, ma elszállították őket meghalni a pozsonyi állami kórházba.

Ez a kórház a város falain jóval kívül esik s így a városra semmi veszedelem sem hárulhat. A komoly, tudós professzoroknak esztendők kellett ahhoz, hogy belássák azt, hogy ebben a szörnyen ragadós betegségben szenvedőknek a főváros belsejében való tartása kiszámíthatatlan veszedelmet rejt magában!

A lepra hazája a forró égöv, különösen pedig Dél-Afrika, hol állandó jelleggel bírsz áldozatai száma évenként itt sok ezerre rug. A legragadósabb fertőző nyavalyák közé tartozik. Bacillus, mely csak hatalmas nagytítás mellett látható, háromezredrésze egy milliméternek. Az ugynevezett leprosus göbökben fészkel ez a bacillus, mely felette gyorsan szaporodik és a nyirok-edények útján az egész szervezetbe elterjed. Első stádiumában külső nyomai vannak a bőrön: vörös foltok mutatkoznak az arcon, a könyökön s a térdén; majd másodfokban megtámadja a májat és a lépét; tetőpontján pedig valósággal lefeszlik a beteg hús a csontokról, mibe azután belepusztul. A legborzasztóbb pedig a nyavalya azért, mert mind maig nincsen orvossága s áldozatának, ha beleesett, kikerülhetetlen sorsa a kínos, szenvedésteli halál.

A négy bélpoklos: Wildner Károly 15, Gusztáv 13, Berchtold 9 és Ferenc 1 éves gyermekek még 1900-ban kerültek Budapestre. Édes testvérek s fiai néhai Wildner Károly könyvkötőnek, a ki a nyolcvanas évek közepén vándorolt ki Braziliába, Rio de Janeiroba egész családjával, feleségével és négy gyermekével. Wildner Károly azonban megkapta a leprát s három évi betegség után meghalt.

Özvegye hazavágyott az új hazából s 1900. elején hajóra is ült gyermekeivel, Budapestre jött s csekély tőkájével, a mi férje után maradt, a Ferencvárosban nyitott egy kis szatócsüzletet. Rövid idő alatt aztán idehaza arra a megrendítő tapasztalatra jutott, hogy mind a négy gyermekén lepra kiütések mutatkoznak. A kórt még apjuk betegsége oltotta beléjük. Kapkodott a szegény asszony fűhöz-fához, míg végre gyermekeit felvették Budán az irgalmasok kórházába.

Akkoriban az eset óriási feltűnést keltett a fővárosban s dr. Basch Imre, az irgalmasok főorvosa is megmutatta a leprás gyerekeket az orvos-egyesületben. Ott azonban nem volt sokáig maradásuk. Segíteni nem tudtak rajtuk s a mint a betegség előrehaladt, fokozódott a veszedelem is. A négy fiút ekkor a Szent-István-kórházba szállították, de innen is kitétek őket csakhamar. Így kerültek a lepra-betegek 1901. február havában dr. Kéthy tanárhoz, a második számú belgyógyászati kórodába s itt voltak mind maig.

A kórodában külön-külön szobát kapott mindegyik s külön ápolónő gondozására voltak bízva. A leggondosabb gyógykezelésben részesítették őket, de hiába. A betegség haladt feltartóztatlanul a maga megszabott útján

előre. Kínos halódás volt napjuk és éjjelük, a gyógyulás legkisebb reménye nélkül s az utóbbi időben elérkezett betegségük végső stádiumába.

A klinikán végre is belátták azt a nagy veszedelmet, a mi a legnagyobb óvatosság mellett is a fővárosra hárulhat s a négy beteget ma a pozsonyi állami kórházba szállították el. A fertőtlenítő-intézet kocsija vitte ki őket a keleti pályaudvarra, a hol külön, szintén fertőtlenített kocsit várt rájuk, a hova rendes ápolónőjükön kívül senkit sem engedtek be. A vasut s a hatóságok a legnagyobb óvatossággal fertőtlenítették meg a nyomukat is és teljesen lehetetlenné tették, hogy esetleg mást is megfertőzhessenek.

Botrány egy temetésen.

(Aki elföldelne a magyarokat.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

Mélyen elszomorít minket az a hír, amit Körösrév községből küld a tudósítónk. Egy román lelkészről van szó, aki a magyar szó miatt botrányt csapott egy temetésen, ahol a halott felett magyar beszédet akartak tartani. A botrányos eset a következő:

Manu Traján állami tanító szomszédjának, meghalt a fia. A halott gyermek anyja, aki ev. ref. vallású, megkérte a tanítót, hogy tartson a koporsó felett a temetéskor magyar gyászbeszédet, mint azt már más halottonál is megtette. A román pünkösd napján volt a temetés, melyen az ünneplő nép nagy számban jelent meg. A koporsó fölött Sipos István gör. katolikus lelkész, aki a magyarok társaságában mindig jó hazafinak vallotta magát, végezte a gyászszertartást. A pápa prédikációja után Manu Traján előlépett, hogy a többségben lévő magyar ajku gyászoló közönség előtt elmondja gyászbeszédjét. A lelkész haragosan rávált a tanítóra:

— Magyarul akarja elmondani a bucsuztatót?

— Igen, válaszolt meglepetve Manu Traján.

— Azt nem engedem meg, pattogott a pápa — a ritus ellen nem fog itt véteni senki!

A párbeszéd kínos hatással volt a gyászolókra, akik zugolódva követelték, hogy Manu mondja el a magyar beszédet. A tanító neki bátorodott s hozzá is fogott a bucsuztatóhoz, de akkor a pápa indulatosan támadt saját híveire s azt követelte, hogy a temetési szertartáshoz tartozó feloldó imára térdepeljenek le. A különben vallásos nép engedelmességet papjának s vele együtt imádkozott. Ezalatt Manu tanító eltávozott a botrány színhelyévé lett halottas udvarról.

A „feloldó ima“ után Sipos lelkész bement a házba az áldozatok megszentelésére. A nép, a mely nem akarta a szertartáson a botrányt növelni, fenyegető magatartásával most kitört s izgatottan követelte, hogy Manu tartsa meg a gyászbeszédet. Akadt olyan is, a ki haragjában öklével verte a koporsót s úgy kiáltozta:

— Vissza kell hívni a tanító urat, mondja el a bucsuztatót!

— Nem papot jöttünk nézni, szolt egy öreg ember, hanem a magyar bucsuztató beszéd hírére gyűltünk össze.

Többen el is mentek a tanítóért, aki attól tartva, hogy a pap még nagyobb botránytól sem riad vissza, lemondott arról, hogy magyar gyászbeszédet tartson egy magyar halott felett.

Erdekes, hogy Manu már több olyan temetésen tartott magyar gyászbeszédet, amelyen Sipos végezte az egyházi funkciót. Legutóbb

egy temetés után Sipos István lelkész így fordult a tanítóhoz:

— No igazán szép temetés, volt, ilyen bucsuztatót még nem hallottunk; *milyen szépen tudnánk mi eltemetni Manu urral az egész magyarságot.*

Reméljük, hogy egyházi hatósága kérdőre vonja s példás büntetéssel sújtja a lelkész urat, aki fanatizmusában paphoz valóban nem méltó bűnre vetemedett.

TANÜGY.

(—) Tanítóképző magán tanfolyam Aradon. Pókász Imre állami tanítóképző-intézeti tanár kezdeményezésére és vezetésével a Templom-utcai leányiskola egyik tantermében folyó évi szeptember hóban szakszerű és a miniszteri tantervhez szigorúan ragaszkodó tanítóképző tanfolyam nyílik meg. A tanfolyam egyes tantárgyait az állami tanítóképző-intézet szaktanárai látják el. A tanfolyam négy éves lesz és folyó év őszén az első évfolyammal kezdődik. A tanfolyamot végző növendékek a tanítási év végén valamelyik állami tanítóképző intézetben teszik le az egyes osztályokról a máján-vizsgálatot. A növendékeket a vizsgálatra tanáraik kísérik el. A tanfolyamra jelentkezni lehet minden nap d. u. 3—5 óráig Pókász Imre tanárnál Erzsébet királyné körút 20. szám alatt.

(—) Vizsga a felsőbb leányiskolában. A városilag segélyezett magán felsőbb leányiskolának első osztályában a nyilvános évvizsga vizsgálat a temesvári állami felsőbb leányiskola tanártestületének jelenlétében hétfőn f. hó 23-án, reggel 8 órakor tartatik a felső kereskedelmi iskola dísztermében. E vizsgálatra az érdekeltek szülőket, Arad sz. kir. város törvényhatóságának és iskolaszékének tagjait, ugyancsak a tanügy iránt érdeklődőket meghívja az igazgatóság.

* Az aradi zenekonzervatórium e hó 25., 26., 27. d. u. 4 órakor tartja rendes évvizsgáit, a melyek nyilvánosak. Vendégek szívesen láttatnak.

Tilos a flirt.

Arad, június 21. Egy new-yorki sürgöny jelenti, hogy az ottani törvényhozás a flirt ellen szigorú javaslatot készített.

Tréfa-e, komoly-e, ki tudná megmondani olyan messziségről, de azt* jelenti New-York államból, hogy a törvényhozás ott olyan javaslatot készült törvényerőre emelni, amely az asszonyoknak, leányoknak megtiltja a flirtot. Igen, tilos lesz a flirt, s aki a törvény parancsolatai ellen vét, büntetésben részesül.

Ime, egy újabb harc indul az asszonyok ellen. Ki tudja hányadik? Az egyik az uszályt akarja levenni a ruhájukról, a másik háborút indít a füző ellen. Az állatvédők a madártollat akarják leszedni a kalapjukról, mások a pirosító és a puder ellen kezdenek hadjáratot. Sokan vannak, akik a dohányzást akarják eltiltani, mások meg a parfümöt vennék el a nőktől, talán mert az orrukban nem kellemes az erős illat. A nők magassarku cipőinek ép annyi ellensége van, mint a hodros nagy kalapjuknak, a melytől színházban, versenyterén, korzón nem tudnak jól látni. S mindezekhez most ráadásul a newyorki törvényhozók még a flirtot is el akarják tiltani.

Mi is az a flirt? Majdnem olyan nehéz definiálni, mint törvényt hozni ellene. A flirthez egy nő kell, aki egy kicsikét kacér s legalább egy férfi, aki könnyen ugrik. Ha több férfi van, aki ugratható, az nem baj. Annál érdekesebb a flirt s annál biztosabb, hogy egyik-másik férfi ugrik. S vegre a házasság igájába ugrik.

A flirt mindenesetre valamivel több a kacér-ságnál, de jóval kevesebb a kikapósságnál. A flirtelő asszony mindig bolondit, de csak nagyon ritkán bolondul maga is. A flirtelés tehát a férfiakra

veszedelmes, s ha törvényt hoznak ellene, az a férfiak védelmére való s nem az asszonyokéra.

Ebből az egyből világos már, hogy az egész törvénycsinálás haszontalan dolog. Ugyan mitől akarják a férfiakat megvédeni? A házasságtól? Hiszen házasodni nem is olyan rossz s a házasság maga, ha a férfiaknak nem is mindig, de az államnak föltétlenül hasznos és kívánatos.

„S ha a flirtolás nem visz házasságra, — teszi ehhez minden férfit, — annál jobb“ . . .

A bolondos tilalom, amelynek az ideája okvetlenül idősebb hölgyek kebléből fakadt, akik a flirtból már kivénültek, réges-régi, a tizenhetedik századból való törvényekre támaszkodhatik. Abban az időben, a mikor a kikapós asszonyt, a megtévedt leányt még pellengérré kötötték, megvesszőzték megvesszőzték vagy kivégezték, akkoriban volt az Egyesült-Államokban egy olyan erkölcsös törvény, amely szóltt ilyenformán:

Az a nőszemély pedig, legyen bár asszony, özvegy leányzó, aki egy férfinemű egyént erős szagcsító, kozmetika, mesterséges fogak, hamis haj, magas cipősarok vagy raffinált ruházat segítségével akar házasságra csábítani, szigorúan megbüntendő . . .

Ennek a régi törvénynek a modernizálását jelentené a flirt törvényes tilalma. Pedig ma már sokkal erősebb fegyverei vannak a női császnak, mint a hamis fog és állhaj. Amerikában például mind a felsorolt eszközöknél sokszorta könnyebb az embereket házasságra csábítani a — dollárokkal. Ez pedig nincs a felsorolt tiltott eszközök között. A dollárokkal és hozományjal tehát szabad flirtolni. S ha ez az egy szabad, nyugodtak lehetnek a new-yorki hölgyek. Rendeljen a törvényt, amit akar, amíg sok dollár van, lesz flirt és lesz házasság.

Váltóhamisító nábob.

(Szökés a — gubernantál.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 21.

Szenzációs esemény képezi Miskolcon a közbeszéd tárgyát. Horváth Győző igrici földbirtokos, a ki dúsgazdag ember s valószínű nábob hírében van, *tömeges hamis váltó forgalomba hozatala után* megszökött lakóhelyéről.

Az eltűnést pikánssá teszi az a körülmény, hogy Horváth Győzővel együtt *szökött csinos gubernantja is*, kivel a felesége háta mögött szerelmi viszonyt szőtt.

A szökevényeket a miskolci rendőrség megkeresésére ma Sopronban letartóztatták. Horváthnál mindössze hatszáz korona készpénzt találtak s egy — *töltött revolvért*. Ugy látszik, arra határozta el magát, hogy ha a rendőrök kezébe kerül, golyót röpít az agyába. Erre azonban nem maradt ideje, mert az öngyilkosság elkövetésében megakadályozták az elfogatás alkalmával.

Az előzményekről a következő távirati tudósításunk számol be:

Miskolcz, június 21.

Oriási feltűnést és kinos szenzációt keltett pénteken este a városunkban villámgyorsasággal elterjedt hír, hogy Horváth Győző igrici földbirtokos több ezer frtra szóló váltóhamisítása után eltűnt. Az eset annál nagyobb izgatottságot szült, mert Horváth Győző dúsgazdag ember hírében állott, amire jellemző, hogy „igrici nábob“-nak is nevezték és igen sokan, úgy a pénzügyesek, mint a magánosok nagy összeg erejéig vannak képviselve a dúsgazdag nábob hírében állott földbirtokosnál, ki elhagyva otthonát, feleségét és gyermekeit csinos gubernantjával együtt utra kelt.

A szökés részletei amennyiben sikerült ki-puhatólnunk, a következők:

Az igrici nábob valódi nábob életet élt. Gyakran lehetett családját Miskolcon látni. Pazarul költekezett, gyakran főlrándult a fővárosba, hol fényes ekvipázsokon kocsizta be Budapest utcáit.

Ilyen gyakori vendége volt a fővárosi színházaknak és orfeumoknak, kezdve a fővárosi dalcsarnoktól a Folies Caprice-ig. Pazar életmódja természetesen temérdek pénzbe került, melyet váltók leszámoltatása által szerzett meg, dacára, hogy már több ízben óriási összegeket örökölt.

Az utóbbi időben családjával is meggyűlt a baja, mert csapodár lelke nem elégedett meg a családi boldogság tűzhelyénél s ledér nők karjai közé vetette magát. Legutóbb szép gubernantjába volt szerelmes, kinek e miatt távoznia kellett a házból. A csinos gubernant még a múlt héten ott hagyta Igricit, nyomban utána távozott a nábob is s azóta nyoma veszett.

Már napok óta sokat suttoztak eltűnéséről, mely nyilvánvalóvá azonban csak pénteken lett, amidőn a Borsod Miskolci Hitelbank váltóhamisítás miatt megtette ellene a följelentést a miskolci ügyészségnél, mely az elfogatási parancsot nyomban kiadta. A váltó állítólag 50 ezer koronára van kiállítva és egy fővárosi gazdag urnő nevére van hamisítva.

Miskolcon majdnem valamennyi pénzügyes, ugyancsak a mező-csáthi takarékpénztár és magánosok nagy összegek erejéig vannak érdekelve. A körözést a miskolci rendőrség a legszélesebb irányban elrendelte a szökevény ellen, akit, mint már említettük, Sopronban ma letartóztattak.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Szókimondó asszonyság, színmű. Este: Huszárcsiny, népszínmű. Pálmay Ilka vendégfellépéssel.

Hétfő: Az izé, operette. Pálmay Ilka vendégfellépéssel.

Kedd: Az izé, operette. Pálmay Ilka vendégfellépéssel.

* A pillangó kisasszony és a Szenes legény szenes leányban lépett fel újból Pálmay Ilka az aradi színházban. A Pillangó kisasszony megható, de kedves történetén ma is könyezett a közönség, nem tudta visszatartani meghatottságának előtörő jeleit, mikor Pálmay Ilka annyi drámai erővel, olyan kedvesen és szendén s olyan bohém, szinte könnyelmű lélekkel játszotta meg a japáni leány tragédiáját. A művésznőt persze ünnepezték ma is, s a közönség nem fogyott ki a tapsból a „Szenes legény, Szenes leány“ előadása alatt sem, amikor Pálmay Ilka az ő tulajdonképeni művészetét mutatta be, művészetének azt az oldalát, amely őt nagygyá tette s amelyet a közönség leginkább ismer. A mai előadás két különböző zsánerű darabja élénk összehasonlításra nyújtott alkalmat s bizony vitatkozni lehetne arról, hogy a két egymással szemben a végtelen álló színpadi termék közül melyiket játszta Pálmay Ilka több művészettel és több hatással. Bizonyos, hogy ezt a kérdést kritika nem, legfeljebb az izlés döntheti el. (z. t.)

* Az izé Óriási érdeklődéssel várja a közönség Az izé hétfői bemutatóját. A darab fő nő szerepét, Gabrielát Pálmay Ilka játszta, aki a szerepet Bécsben 25-ször és Budapesten 29-szer játszotta. Az operette többi szerepei Parlagi Kornélia, J. Pajor Ágnes, Polgár Sándor, Békessy Gyula, Sarkadi Aladár és B. Szabó József kezeiben vannak. Az izé első előadása a 22-iki keletbelyegzővel ellátott jegyek érvényesek.

* **Rózsa Lili a Gésákban.** Szombaton lép fel először az aradi színházban Rózsa Lili, kinek vendégjátékait tegnap jeleztük. A Gésák Juliette-jét fogja játszani, melyben a budapesti Magyar Színházban fényes sikerei voltak. A pikáns francia leányt, kinek a nonszalansz, a sikk a jellemzői — mint ezt a híres francia kupléban éneklí — annyi gráciával tánczolja és éneklí, hogy közel félesztendőn át szinte estéről-estére taposolta a főváros nagy közönsége. Rózsa Lili szubrett művészete egészen egyéni. Tánczos-szubrett, s bár egészen más zsánerű, mint Fedák, nevét e kiválóan tánczos művésznővel együtt említik, s egyaránt nagyra becsülik. Fellépéseit máris nagy érdeklődéssel várják azok, a kik a színházi gurmandéria barátai.

* **A Huszárcsiny jegyei.** A *Huszárcsiny* vasárnapi előadására szóló jegyek nem mint rendszeren kelet bélyegzővel, hanem *Huszárcsiny* jelzéssel vannak ellátva.

* **A színész-közvetítés.** A színészek Országos Egyesülete részéről küldöttség járt Széll Kálmán miniszterelnöknél mint belügyminiszternél, kérve, hogy a színész-közvetítésnél az ágensek részéről minduntalan tapasztalható vizsgálások megszüntetését mozgítsa elő. A küldöttség, amelyet *Ditrői Mór* vezetett, előadta, hogy az egyesület közvetítő-irodát tervez, amely az ország összes színészeinek elhelyezését intézné, ehhez azonban 40,000 korona államsegélyre volna szüksége s kéri az összegnek engedélyezését. A miniszterelnök elismeréssel szólott a tervről, kijelentve, hogy az ügyet megfontolva tárgyává téteti. Teljes mértékben méltányolja az egyesület törekvéseit s amennyiben módját ejtheti, azokat szívesen támogatja.

* **Bottyán generális.** Az aradi színtársulat legközelebb eredeti szindarabot fog bemutatni, és pedig egy történelmi tárgyú színművet, melynek szerzője *Szibbenburger Károly* gimnáziumi tanár és a szabadkai színügyi-bizottság elnöke. A színmű címe *Bottyán generális* s a dallás kuruc-időkben játszik. A darab ha konstrukciójában nem is, de szellemében és tárgyában hasonlít *Herczeg Ferenc Ocskay brigádrosához* s hatásában annyiban vetélkedik ezzel, hogy míg *Herczeg* darabjában megrázó és a szenvedélyeket izgató jelenetek vannak, addig *Szibbenburger* darabja inkább poetikus s a tragikum nem annyira a főszereplő személyére, mint inkább a hőskor gyászos végére hárul. *Bottyán generális*-t a *Pesti-Hírsz* Lajos társulata hozta előbbben színre, s amikor a múlt hetekben ez a színtársulat Makón játszott, *Zilahy Gyula* igazgató maga utazott át Csanád megye székhelyére, hogy a darabot előadásból is megismerje. Ezen a premiéren jelen volt maga a szerző, akit azon az estén lelkesen ünnepelt a makói közönség s akitől *Zilahy Gyula* azonnal megszerezte a darab előadási jogát. Ugyanezért azt is megígérte *Szibbenburger*, hogy darabjának bemutatására átjön Aradra.

* **Faragó Rezső könyvéről a Nagyváradi mai** számában a következőket írja: „Napszámában.” Ez a címe *Faragó Rezső* kollegánk könyvének, aki gyorsan és rokonszenvesen tűnt föl tehetségével a vidéki sajtó munkásai közt. Verseket foglal magában a könyv, amelyeket a poéta az újságírás napszámjában írt. A könyvben nagyon is előtérbe lép az újságíró: a szerkesztőségi élet és munka cseng ki mindenütt a sorokból. De azért nem csak újságíró látunk a *Faragó* könyvében, hanem poétát is, folyékonyan verselő, ötletes, szellemes, érző szívű poétát. Versei élvezetes, könnyű olvasmányt nyújtanak, de mélységre, gondolat-gazdaságra kell törekednie, s akkor számottevőbb poétai alkotást is hozhat létre. Ebben a könyvében verselési készségét, fürge ötletességét dicsérhetjük meg különösen s látjuk belőle, hogy igen biztató talentum. A csinos kiállítású kötet aradon jelent meg ára 2 korona.

Az izé.

(Magáról a darabról. — *Pálmay Ilka és Zilahi.* — *A fordító, mint rendező.* — *Fővárosi kritikus az aradi színtársulatról.* — *Orbán karmester.* — *A szerző gondviselése.*)

Arad, június 21.

Márton Miksa dr., a *Magyar Hírlap* kitűnő tollú belső munkatársa és színházi kritikusa pár nap óta Aradon időzik, hogy *Az izé* bemutatóján, a melyet ő ültetett át magyar nyelvre, jelen legyen. Ő fogja rendezni az előadást is, úgy a mint a budapesti népszínházban rendezte. Fővárosi kollegánkat megkértük, hogy a hétfői premier alkalmából írjon valamit a darabról s azokról az impressziókról, miket reá az aradi színtársulat tett. *Márton dr.* érdekes cikkét az alábbiakban közöljük.

Hirből bizonyára önök is ismerik a *Feleségem nem síkkes* című francia vigjátékot. Vagy három évvel ezelőtt hozta Budapestre *Novelli*, az olaszok nagy művésze, aki ragyogó ötletességgel és virtuozitással játszotta meg a vén huncut *Taponet* szerepét.

A *Novelli* hatalmas egyénisége mellett eltörpült minden más alakítás és alakító, noha a darab vezető szereplője tulajdonképpen az a falusi asszony, aki Párisba megy — sikket tanulni. A férje nőtlen korában ismert *viveur*-je volt a párisi társaságnak, mulatni vágyó, könnyűvérű ember, akit nem elégitenek ki csinos, de naiv és unalmas feleségének házias erényei. Az asszonyka azonban ravaszul kiesztelt hadjáratot indít léha férje ellen. Elviszi Párisba a sikk eldorádjába, hogy elsajátítsa azt az izét, amit csak a párisi nőkben lehet feltalálni. A studium kitűnően megy, a férjnek kétségbeesve, de tehetetlenül kell eltűnnie, hogy ne jét a sikk királynéjévé koronázzák a grizettek bálján. Térden állva könyörög végre, most már ugyancsak síkkes élete párjának, hogy térjen vissza vele falusi gazdaságukba és legyen az aki volt: hü felesége, szelid, naiv, csak — síkkes ne legyen többé. Az asszonyka győz tehát az egész vonalon és diadalmasan tér vissza bűnbánó urához.

Amolyan női *Petrucchis* ez az asszonyka. Pompásan megrajzolt, remek szerep, amely egész és igazi szubrett tehetséget követel meg ábrázolójától. *Pálmay Ilka* csodákat művel benne. Színesebb, illatosabb, harmonikusabb alakítást képzelni sem lehet. Kimeríthetetlen forrása a legbájosabb ötleteknek, a pajkos gráciának és finom pikanteriának! Az aradi közönségre nagy gyönyörűség vár a hétfői bemutatón.

Zilahy Gyula barátom kérésére idejöttem, hogy résztvegyek a darab rendezésében. Nos levett kalappal kell szólanom erről a színtársulatról és arról a művészi szellemről, amely ebben a színházban uralkodik. Itt mindenki szeretettel és lelkesedéssel dolgozik — a színházért. Formásabb, összhangzatosabb előadást, mint a *Pillangó* kisasszonyét, vagy a *Helenáét* még nem láttam vidéki színpadon. Sőt tovább megyek a mi elaggult fővárosi direktorainknak sem ártana, ha egy kis gyakorlati kurzust vennének *Zilahy Zsül* igazgató *Benjamin*tól!

Nálunk nem is ismerik ezt a munka kifejtést, amire itt képesek a színészek. Fővárosi színházakban nagy nevű művészekkel heiteken át próbálnak egy énekes darabot, amíg színre hozzák. Itt pedig egy komplikált színpadi berendezéssel és mozgalmas szceneriával bíró francia bohózatot — amilyen *Az izé* — három, mond három próbával kell „kihozni.”

Ma volt az első zenekari próba és ámulva, tapasztaltam, mire képes egy jól fegyverezett, lelkes színészgárda. A rendező minden figyelmétetését, intencióját szívesen veszik, megér-

tik és végrehajtják kedvvel, pontosan, mint a katona. Csoda-e aztán, ha az ilyen hadseregnek győznie kell? A színház illusztris vendégművésznője: *Pálmay Ilka* is magasztalással emlékezett meg ezekről a boszorkánymesterekről. Mindenképpen kitűnő ember *Orbán* ur, a karmester. Ritka képzettségű muzsik, oszlopos tagja volna minden elsőrendű háznak.

Végül még csak egy szót *Weinberger* Károlyról, a komponistáról, aki manapság legnépszerűbb zeneszerzője a császárvárosnak. Igen erős és igen finom tehetség. Franciába oltott bécsi zenét ír. Pompás keringőket, indulókat, mindig ötletes és színes hangszereléssel. Érdekes, hogy *Weinberger* csaknem minden darabját *Pálmay*nak írta, akinek első sorban köszönheti eddigi sikereit és népszerűségét. Ki is jelentette ezt a 25-ik előadás bankettjén:

— *Pálmay Ilka* az én gondviselésem!

Boldog szerző, akinek az *Izé*-jét ilyen művésznő veszi pártfogásába.

Márton Miksa dr.

Összeesküvés két uralkodó ellen.

(A börtönben megfojtott uralkodó-sarj.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, június 21.

Az anarkisták régóta pihentetik gyilkoló fegyverüket. Isten mentsen attól, hogy ezt panaszképpen mondjuk, ne is legyen ember, aki arra érti. Annak örülünk csupán, hogy akár a karhatalom és az erőszak, akár a helyes óvatosság kiragadta a világyűlölő gyilkosok kezéből az alkalmas arra, hogy szünet nélkül folytassák átkos munkájukat, melynek rövid idő alatt annyi koronás fő esett áldozatul.

Ha az események szüneteltek is az amerikai köztársasági elnök borzasztó halála óta, nem szüneteltek az anarkisták tervei, nem hagytak fel aknamunkájukkal. Legújabbán *Edward* angol király ellen terveztek merényletet, melynek végrehajtásához szerintük pompásan illenének a koronázási ünnepek.

Párisból jelentik ugyanis, egy Londonból érkezett távirat szerint ott összeesküvésnek jöttek nyomára, amely a király ellen irányult. Az anarkisták városnegyedében sok embert tartóztattak le, de a rendőrség minden felvilágosítást megtagadtak.

Érdekes, hogy a napokban megjelent *Old-More* című almanach, amelyik jóslatairól híres, a koronázásra nagy szerencsétlenséget jósolt, többek közt azt is, hogy a király ellen merényletet fognak elkövetni.

A londoni rendőrség ébersége megakadályozta azt a világréndítő látványosságot, melyet még elképzelni is nehezünkre esik, hogy most, mikor Anglia népe egyrészt a bur béke miatt is öröm mámorban uszik, uralkodóját azon a napon fosszák meg istentelen kezek az életétől, amikor a koronát teszi föl fejére.

A másik összeesküvés, mely inkább a palota-forradalom jellegével bír, a török szultán ellen történt. Konstantinápolyból táviratozzák ugyanis, hogy *Said Eydsit*, a szultán unokaöccsét, a ki a fogva őrzött *Murad* szultánnak egyik fia, a szultán élete és trónja ellen szőtt összeesküvés miatt letartóztatták és a börtönben megfojtották. *Ahmed* basa, a szultán kegyence, a ki ebbe a dologba szintén bele volt keverve, megszökött Konstantinápolyból.

Ez az esemény még jobban komplikálja azokat a zavarokat, melyek központja egy részről a szultán, más részről *Murad* volt. S hogy a porta békéjét sem valami nagyon erősíti, az is bizonyos.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi magyar nyelvterjesztő betegsegélyező és temetkezési egyesület pünkösdre kitűzött majálisát a folytonos esőzések miatt elhalasztotta s azt folyó hó 29-én Péter Pál napján tartja meg a csálai-erdőben. A már előre megváltott jegyek is érvényesek. A kivonulás reggel 9 órakor lesz az aradi waggongyári zenekar közreműködése mellett. A vonós zenét Albert Péter bandája szolgáltatja.

A parádés csákó.

(Történet a kaszányából.)

Arad, június 21.

Egyik alföldi városban a katonai törzsorvos várószobája fogasán állandóan ott lógott egy parádés csákó, olyan, aminőt az ezredorvosok szoktak használni. Ki tette oda azt a csákót? Hogy került az a fogásra, senki sem tudta, hanem azért valamennyi ezredorvos használta, ha valami szolgálati ügyben jelentkezett a törzsorvosnál. A mult napokban egy új ezredorvos jött a törzsorvoshoz. Mikor a várószobába lépett, elfogta a szorongás, hogy nincs nála csákó és sapkával a kezében kénytelen jelentkezni, dacára annak, hogy a reglema szigorúan előírja a csákót. Képzelték tehát az öröme, amikor meglátta a fogason a régi, ütött-kopott parádés csákót.

Le is vette azt onnan és azzal kezében lépett főlebbvalója elé. Az öreg törzsorvos az ujonnan érkezettet nagyon szívélyesen fogadta. A szolgálati beszélgetés folyamán kitűnt, hogy abban a dologban, melyről szó volt, csakis az altábornagy dönthet és ezért így fordult az ezredorvoshoz:

— Ön most ugyis parádében van, ezredorvos ur, kérem, kísérjen át engem az altábornagy urhoz, ki itt lakik a közelben.

Erre a meglepetésre az ezredorvos persze nem volt elkészülve. Az az ócska csákó már nem volt fekete, hanem zöldes. Egy jelentkezésnél, mikor az ember a közepén tartja, még lehetett használni, hanem feltenni már egyáltalán nem. Az ezredorvos kezdte magát rosszul érezni. Elhatározta, hogy a csákót az uton a kezében tartja és homlokát, meg az arcát folyton törli a zsebkezdőjével, mintha iz-zadna.

Éppen akkor, amidőn befordultak az udvarba, jött velük szemközt az altábornagy. Az ezredorvos megijedt, a balkezdével előre kapta a kardját és feltette a csákót.

— A kutyafáját, de nagy ez a csákó, — gondolta az ezredorvos és gyorsan tisztelgésre emelte jobbkezdét, ott tartva azt a csákó peremén.

Az altábornagy megállott és a törzsorvos odaszólt az ezredorvosnak:

— Kérem, legyen szives, adja csak ide azt a kórház-tervet!

Az ezredorvos gyorsan belenyúlt jobbkezdével a kabátja belső zsebébe és tompán, mintha a sírból jött volna a hangja, szólt:

— Alássan jelentem, itt van a terv.

A furcsa hangra mindketten visszafordultak és csodálkoztak. Az ezredorvos feje eltűnt. Az ócska csákó a nyakáig esett le és nagy mulatságul szolgált az öt bámuló két főlebbvalójának.

A törzsorvos hangosan fölkapogott:

— Tehát ismét van egy új áldozata a parádés csákónak, ez igazán sikerült. Menjen ezredorvos ur és hozza el a sapkáját.

Az ezredorvos gyorsan visszasietett a várószobába s ott teljes erejéből földhöz vágta azt az ócska csákót, amelyből egy kis cédula hullott ki, amelyen ez állott:

Figyelmeztetés! Ez az ócska csákó babonázott. Használat előtt okvetlen felpróbálandó. A tulajdonosának feltétlenül abnormis feje volt. Én is nagyon megjárta vele. Dr. S.

A Vesztaszüzek betiltása.

(Az elkészített miniszteri döntés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

A Vesztaszüzek ügye, mely néhány hónap előtt szenzációs színházi eseménye volt Aradnak, most nyert formai befejezést. Erre azonban már vajmi kevés szükség van, mert — úgy tudjuk — Zilahi Gyula nem akarja bemutatni a rossz hírű szüzeket.

Mint ismeretes, a tulon-tul pikáns operett előadását Aradváros színügyi-bizottsága betiltotta a városnak a színigazgatóval kötött szerződésére támaszkodva, melynek értelmében erkölcs- és izlésbontó darabok előadása nem engedhető meg. Leszkay András, az akkori színigazgató — ki azzal érvelt, hogy a darab egyik fővárosi színház színpadán is előadásra került, továbbá, hogy a Vesztaszüzeknél erkölcsstelenebb darabokat is adtak már Aradon — a színügyi-bizottság határozatát megfellebbezte. Birtokon belüli lévén a fellebbezés, az operettet Leszkay ezután még többször is előadatta.

Azóta Leszkay itthagytta Aradot, s új színigazgató költözködött a mi muzsaházunkba, melynek még a neve is megváltozott, Nemzeti Színház-zá lett. Egyszóval a Vesztaszüzek letűntek a napirendről s a miniszteri döntésnek már csak elvi jelentősége van.

Az elkészített miniszteri döntés főrésze szórin a következő:

Arad szab. kir város közönségének.

Leszkay András színigazgatónak a szab. kir. város színügyi bizottsága által a „Vesztaszüzek” című szindarab betiltása tárgyában hozott határozat ellen benyújtott *figyelembe vehetőnek nem találtam*, mert a szab. kir. város közönsége és Leszkay András közt kötött szerződésnek a fellebbezett határozatban is hivatkozott ama kitétele, hogy: „*Erkölc és izlésrontó darabok előadása meg nem engedtetik.*” — biztosította a szab. kir. város közönségének, illetve a képviselőjében eljáró színügyi bizottságnak azt a jogát, hogy a *kérdéses szindarabnak a műsorról való levételét követelje.*

Mint hogy pedig a szóban levő szerződés Leszkay András színigazgató hozzájárulásával kötött meg, a szerződés alapján Leszkay András ért joghátrány miatt fellebbezésnek helye nincs.

A miniszter döntését mai ülésén vette tudomásul a tanács, s értesíti arról e színügyi bizottságot és Leszkay András színigazgatót.

SPORT.

+ Az aradhegyvidéki turista-egylet június hó 22-én vasárnap d. e. 11 órakor a Millennium-sörcearnok külön termében tartja rendes évi közgyűlést.

+ A Meteor aradi kerékpár club holnap, folyó hó 22-én kirándulást rendez Szépfalura. Indulás délután 2 órakor a Vas-kávéházból. Vendégeket szívesen látunk. — Györfy menetparancsnok.

Az aradi sporttelep.

(Versenypálya a liget közepén.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

A régi terv, a mely a legutóbbi évek során többször fölmerült, aztán újra elsekélyesedett: az aradi állandó sporttelepnek ügye, most a megvalósulás útjára jutott.

Tudvalevő, hogy a város az Aradi Athletikai Klubnak a városliget tőszomszédságában levő volt Atzél Péter-fele telken, a Holt-Maros hidjával szemben való részen telket engedett át a sporttelep létesítésére.

Varyassy Lajos gazdasági tanácsos a tanács mai ülésén tett jelentést arról, hogy a telket átadta a klubnak, amely azóta hozzáfogott a terület megfelelő átalakításához. A talajt nívellirozták, szabályozták, s e célból száz kocsi homokot használtak föl, s megkezdték a pálya berendezését.

Rövidesen elkészülnek a sporttelep tribünnei. Az arad-csanádi egyesült vasutak újabb áldozatkészségüknek adták tanujelét a sport ügye irányában: a tribün padjait, valamint a tribünhöz és a korláthoz szükséges deszkákat ingyen engedték át az Aradi Athletikai Klubnak.

A sporttelep berendezése a következő lesz.

A terület közepén téglalakú, megfelelő nagyságu football-pálya. A pálya körül négy méter hosszú sávban futópálya, a melyen a futóversenyeket fogják megtartani, a pálya egyik oldalán pedig négy lawn-tennis pálya.

A sporttelep felépítése nemcsak magának a sportnak szempontjából örvendetes, de a város szépülése miatt is. Három év mulva ugyanis, amint ismeretes, az ó temetőnek végkép megszűnik a temető jellege, s akkor annak területét is a városligethez csatolják. Az épülő sporttelep ilyesformán egy óriási liget közepébe kerül; mindkét oldalán fák veszik körül, s ugyanoly képet fog nyújtani, mint Budapesten a Margit-sziget sport-pályája. A kibővítésre váró liget látogatottságára is hatással lesz a sporttelep, amely nemcsak a versenyek idején, hanem egyébkor is, a tréningnapokon is közönséget fog odavonzani.

A sporttelepet még ez évadban, mielőtt elkészülnek a munkálataival, megnyitják, még pedig nagyjobb szabásu sport-ünnep keretében.

Részeg gyujtogatók.

(Esküdtszéki tárgyalás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

Az aradi törvényszék esküdtszéke ma már harmadizben foglalkozik gyujtogatási bűnüggyel ebben az esküdtszéki kurzusban. Emellett az is érdekes, hogy az a bűnügy, mellyel ma foglalkozott az esküdtszék, éppen pendantja a tegnapi bűnügy tárgyalásának. Az történt ugyanis, hogy a mai ügy tárgyalását is elnapolták pótvizsgálat illetőleg a bizonyítékok kiegészítése céljából.

A mai tárgyalás lefolyásáról az alábbi tudósítás szól:

A tárgyalás elnöke Fábán Lajos dr. itélő táblai bíró volt, szavazók Köller János és Földes János, ügyész Domokos László, jegyző Bereczky László, védő Vannay János dr.

Az esküdtszék következőleg alakult meg: rendes esküdtek Karácsonyi Antal, Goldschmidt Sándor, Joanovits Antal, Macsinik János, Hady István, Herbstein Mór, Brunner Béla, Schenk Samu, Kmetykó Lajos, Geröcs Benjamin, Fischer János, Lengyel Tivadar, pótesküdték: Lázár György Reiniger A. Samu.

A vádlott Belán Nikoláj Herbej, bokszeget lakos. Ezelőtt 14 évvel két fiára, Belán Gav-

rillára és ifj. Belán. Nikolájra iratta minden vagyonát s csak azt kötötte ki, hogy a fiuk öt élete végeig eltartsák. Később azonban elhanyagolták az apjuk iránti kötelességüket, ami miatt többször keletkezett az apa és a fiuk között szóváltás. Legutóbb az öreg elment egy este a korcsmába pálinkáért s mire visszatért, zárva találta a kaput.

Elment az istállóhoz és ott Gavrilától, a ki fenn aludt, kérte a kulcsot. A fiu azonban azt válaszolta, hogy nincs semmi keresni valója itt a házban.

Az öreg erre megharagudott és egy gyúttal fölgyújtotta az istállót, mely porrá égett.

Az ügyészség gyújtogatás miatt emelt vádat ellene, mert a tűz veszélyesen fenyegette a szomszédos házakat.

A védő a mai tárgyaláson kérte a törvényszéket, hogy a vizsgálatot egészíttesse ki oly irányban, hogy tényleg fenyegette-e a szomszédos házakat a tűzvész. Továbbá tanukat is nevezett meg arra a körülményre, hogy *Belán Nikoláj*, a vádlott részeg volt a büntett elkövetésekor, s így állapota nem lehetett beszámítható.

A törvényszék helyet adott a védő kérelmének s a tárgyalását elnopolta.

HIREK.

Egy magyar grófi család pusztulása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 21.

Egy híres régi grófi család utolsó sarjának kivándorlásáról ad hirt fővárosi tudósítónk. Halálra *Haller Lujza* grófnő elhagyta Magyarországot s kivándorolt Németországba, ahol nehéz testi munkával akarja kenyerét megkeresni.

Haller Lujza grófnő *Fehéregyház* urnője volt. A szabadságharc után atyjával: *Haller Ferenc* gróffal várfogságot szenvedett s mikor kiszabadultak, akkor is első dolguk volt *Petőfi Sándor* harcban elesett társainak sírját ápolás alá venni. Ok voltak különben azok is, akik a segesvári szobor felállítását kezdeményezték.

Az apa halála után *Haller Lujza* grófnő visszavonult életet kezdett s legfőbb foglalkozása az volt, hogy a magyar szabadságharc honvédeinek sírját ápolgatta. Beültette azokat virággal, körülkerítette, s azután még nagyobb szabásu tervbe kezdett: felépítette a *Petőfi-házat*.

Anyagi csapások hosszú sorozata következett ezután a magyar szívi családra. A birtokot mind több adóság foglalta le, végül a földmivelésügyi kormány akarta kezébe venni a család sorsát olyan formán, hogy a *Fehéregyházi* birtokot telepítési célokra akarta megvenni, meg is becsülték *240,000 forint*ra.

Tényleg azonban csak *170,000 forint*on kelt el a birtok, sőt a leltározásnál is megkárosították a *Haller grófnőt* mintegy *harmincezer forinttal*.

Itt kezdődik a család vagyoni pusztulása, mely oda vezetett, hogy *Haller Lujza* grófnőnek el kellett hagynia szülőföldjét, hogy tisztességes munkával tarthassa fent magát.

Sorsát különben elpanaszolta egy hosszú levélben, mely a *Petőfi Társaság* kezébe is került. Erről az ügyről — úgy birlik — a képviselőházban is szó lesz.

A bíró ur felesége.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

El valahol, mondjuk hogy Debrecen városában, egy aljárásbíró, a kinek *Balog* a neve. Szorgalma, iparkodása, tehetsége révén már

rég járásbíróvá, vagy törvényszéki bíróvá serdül, ha felesége véletlenül nem iparos asszony.

Véletlenül! Az albiróné urasszony feltalált vslami újfajta szappant. Jó szappant, rossz szappant-e: törődjék vele, a ki gyártja, vagy a ki veszi.

Az urasszony értékesíti a maga találmányát, gyárat épített, gyárat vezet a férjének kicsi keresetét ő pótolja meg mégegyszer annyi keresettel. Az asszony munkája védi a férjet az eladósodástól, amelyben fetreng az ország bírói kara legalább ötven százalék erejéig.

A debreceni tábla méltóságos elnöke, *Bernátfalvi Bernát* ur, aki bizonyosan tagja a budapesti Nemzeti Kaszinónak, ekként biztatta az aljárásbíró férjet, aki hosszú mellőztetés után, előléptetésért ment hozzá könyörögni; — Nem léptethetünk elő olyan bírót, akinek szappangyártó a felesége.

Ez a foglalkozás ugyanis, kaszinói felfogás szerint, zsidónak való, elnézik az örménynek is, és megtürik az olyan jobbágyvérnél, akinek az apja is szappanos volt.

A járásbíró azt hitte, hogy Budapesten a miniszteri magasságban más sineken robog a felfogás az ipari tisztességről, mint a debreceni vicinálison. És ime, járván a Nádor-utcai palotában, azt mondták neki:

— Adja el a felesége szappangyártó s akkor nincs akadály az előléptetésre.

Bíró ur! Utazzék haza. Irjon alá sok váltót. Vegyen kölcsönt uzsorára sokat, még egyszer annyit. És megmarad úrnak, előléptetik, sőt lehet még magából igazságügyi miniszter is.

— **Az aradi Közlöny a fürdőkben.** Miután a kedvezőtlen idő dacára belejövünk lassan-lassan a fürdőző idénybe, figyelmeztetjük lapunk olvasóit, hogy pontos cím beküldése esetén minden utánfizetés nélkül küldjük lapunkat fürdő helyekre és a cím többszöri megváltoztatása esetén is pontosan küldjük a lapot. De a fürdő idény alatt külön előfizetést is elfogadunk és a lap pontos megküldéséről gondoskodunk.

— **Lónyay grófék Budapesten.** *Lónyay Elemér* gróf és felesége, *Stefánia* kir. hercegszony három napot Visegrádon töltöttek *Pálffy-Daun* Vilmosné grófné vendégszerető házában, és ma délben Budapestre tértek vissza. Itt ma csak rövid egy óra hosszat tartózkodtak s délután végleg Bécsbe utaztak.

— **A miniszterelnök nyaralása.** Budapestről táviratozza tudósítónk: *Széll Kálmán* miniszterelnök ma nyári tartózkodásra Rátótra, *Apponyi Albert* gróf képviselőházi elnök pedig Eberhardra utazott. Mindketten időnkint Budapestre jönnek. A miniszterelnök úgy Budapesten, mint Rátóton állandóan intézni fogja az ország ügyeit.

— **Öt milliós megrendelés az aradi waggongyárban.** A *Weitzer-féle aradi waggongyár* képviselőjében *Rámor Lajos* és *Herzl Bernát* igazgatók e hét csütörtökjén irták alá a magyar államvasutak aradi üzletvezetőségének kiküldötteivel *Bonts Döme* kir. közjegyzőnél a szerződést azon vasuti kocsiszállítás tárgyában, melylyel waggongyárunk a kereskedelemügyi miniszter részéről megbízott. Százharminczhárom személykocsira és ötszáznyolcvan teherkocsira szól a szerződés összesen *öt millió egyszázhetvenkét ezer korona* értékben. Az egész három év alatt szállítandó s így hosszabb időre ad munkát ennek a nagy gyártelepnek, melyben olyan sok munkáskéz foglalkozik. A gyár e szerint el van látva munkával s így remélhető, hogy télire nem kell elbocsájtani a munkások egy részét.

— **A nagyváradi főügyész Aradon.** *Sávell Kálmán* nagyváradi kir. főügyész ma Aradra érkezett, hogy az aradi kir. ügyészség hivatalait, ugyszintén a központi fogházat vizsgálat alá vegye.

— **A szász király halála.** Drezdából táviratozzák, hogy *Carola* királynét, az elhunyt *Albert* király özvegyét a kiállott izgalmak ágyba döntötték. A szász király végrendeletét csak a temetés után fogják felnyitni. A holttestet ma délben *Kopp* bibornok beszentelte s a halottat vivő külön vonat délután indult Sybillenorthból Drezdába. Bécsből táviratozzák, hogy *Ferenc József* király szerdán utazik el Drezdába a szász király temetésére.

— **Felfüggesztett alispán.** *Széll Kálmán* miniszterelnök ma *Pogány Józsefet*, Mosonmegye alispánját táviratilag felfüggesztette állásától és ellene a vizsgálatot elrendelte. Az alispán felfüggesztése az egész megyében kinos feltűnést keltett. A felfüggesztésnek előzménye egy sajtópör, melyben az alispán panaszosként szerepelt, de reá nézve a pör rosszul végződött. Az inkriminált közlemény valami panamával vádolta *Pogányt* s az esküdtek a cikk íróját — noha egy más becsületsértő kifejezésért elítélték — e vád tekintetében fölmentették. A verdit tehát kompromittálta *Pogányt* s mint a belügyminiszter intézkedéséből látszik, nem használt neki az sem, hogy politikai barátai a rehabilitálása érdekében a megyében mozgalmat indítottak.

— **A tronörökös londoni utjáról** a hivatalos lap mai száma az alábbiakat közli: Ő császári és királyi fensége, *Ferenc Ferdinánd* főherceg a londoni koronázáson Ő felsége a császár és a király képviselőjében vesz részt. Az ilyen utazásoknál az a szokás, hogy a nagyobb kíséret oly körökből is vétetik, a melyek a rendes udvartartáshoz nem tartoznak. A kíséret összeállításánál figyelem fordítatik arra is, hogy a császár és király képviselőjének kíséretéhez mindkét állam állampolgárai osztassanak be. Ezen kíséret összeállításánál bármily foederaliztis csoportosítás szándéka, amint ezt a jelen esetben több oldalról tévesen állították, ki van zárva. Ő császári és királyi fenségét, a főherceg urat, mint ő császári és apostoli királyi Felségének, Magyarország királyának képviselőjét, ebben a minőségében gróf *Festetics* Tassiló főpohárnokmester, magyar királyi zászlós ur kíséri.

— **A haldokló király rózsája.** Százaron elmondva is tiszta poézis ez az epizód. Tanúságot tesz az immár elhunyt szász király hitvesi szeretetének gyöngédségéről, amely megragadó módon nyilvánult meg haldoklása szomorú óráiban. Szerdán történt. A szász király házasságának negyvenkencedik évfordulója volt e nap. Agyhoz szögezve érte az évforduló a királyt. Élete erőinek lassu feloszlása közepett is megemlékezett azonban e nap jelentőségéről. Az ágya körül állók egyikéhez fordult kéréssel és egy rózsát hozatott. Hosszan révedezve nézte a nyíló virágot, melyről sejtette, hogy túléli őt. Azután ágyához kérette a királynét. Az agg fejedelemasszony megjelent s a király átnyújtotta neki a rózsát. A keze reszketett, szemé már megtört fényben égett, arcán a szenvedés tükröződött s nem szólt egy szót sem. De a hallgatása beszélt. A királyné átvette a virágot, az arcán meglátszott küzködése önmagával, a fájdalommal, mely erőt vett rajta. Csak néhány pillanatig bírta, aztán görcsös, fuldokló zokogásba tört. Es a király nézte csöndesen. Negyvenkilenc évi boldog házasságnak sirató akkordja volt e jelenet, mely gyöngédségében, finomságában és mélységében megrendítően megkapó. Ma, mikor a trónok magaslátán is fészekre talál a hitvesi boldogtalanság: e derűs, tiszta, szinte polgári erkölcsű házasságnak szomoruan szép záró epizódja bizonyára mély hatással lesz mindenkire. A haldokló király rózsája a hűséges, — szerető férj utolsó vallomása a tiszta érzelmek örökkévalóságáról . . .

— **Thék Endre Aradon.** A magyar iparnak jeles embere időzik Aradon. *Thék Endre*, budapesti butoriparos, az Országos Iparegyesület alelnöke, aki a magyar ipar minden jelentősebb mozgalmában részt vesz, legutóbb az orosházi *Ferencz József-tanonc otthon* alapításával vitva ki az ipari körök elismerését. Thék Endre a kereskedelmi miniszter megbízásából az *aradi fa- és fémpariskola* záróvizsgáin vesz részt és több napig marad Aradon.

— **Hírek Dél-Afrikából.** Milner lord fokföldi kormányzó — mint Londonból jelentik — holnap ki fogja hirdetni, hogy *kinevezték Transzvál kormányzójává*. A *Kitchener* ellen annak idején, tervezett összeesküvésről azt táviratozzák Pretóriából, hogy összesen 47 ember van kompromittálva, köztük azoknak a *bur vezéreknél nagy része*, a kik május 17-én Pretóriában voltak. A *Kitchener* házához vezető aknából már csak hat méter hiányzott. *Kitchener* hétfőn utazik a Fokvárosból Angliába.

— **Humbertet elfogták.** Párisból jelenti egy magán-távírat: A „*Libre Parole*“ írja, hogy *Humbert Frigyes*, *Humbertné* férjét Moszkvában letartóztatták. A pétervári rendőrfőnök Moszkvába utazott *Humbert* személyazonosságának megállapítására. *Humbertné* festményeit most adják el nyilvános árverésen. Eddig 614,000 frank folyt be a képek eladásából.

— **Sorsolás a képtárlaton.** A *Nemzeti Szalon* aradi képiállítására kibocsátott sorsjegyeknek holnap, vasárnap délelőtt lesz a huzása dr. *Pálmay Lajosnak*, *Beles János* aradi kir. közjegyzőnek jelenlétében. A sorsolást délelőtt fél 12 órakor tartják meg a képtárlat területén.

— **A harmadosztályu kereseti adó.** A harmadosztályu kereseti adó-javaslat elkészült s az június 24-től nyolc napon át a város adóügyi osztályában közszemlére tételik.

— **Egy Battenberg herceg halála.** A trónjavesztett uralkodó családok sarjadékai sokszor kalandos életmódra adják magukat. Hiányozván a keret, a fényes háttér, mely őseiknek dicsőséget és hatalmat kölcsönzött, a vállalkozóbb szellemű herceg ivadékok elmennek más világrészekbe, hogy dicsőség- és hatalomszomjukat kielégítsék. Egy *Battenberg* herceg halt meg — mint egy panamai távirat jelenti — a ki a kolumbiai kormány seregében ezredesi rangban szolgált. A közép- és délamerikai köztársaságok tudvalevőleg örökös forradalomnak tüzfészkei és ezekben a szabadságra meg nem érett államokban a béke a rendkívüli állapot. *Battenberg* herceg június 1-én, mint a kormány egyik csapatának vezére, egyedül állott szemben az ellenséggel, mert emberei oserben hagyták. A herceg az ellenség golyóitól találva, hősi halált szenvedett. A megszökött katonákat később elfogták. Az elesett herceg a volt bolgár fejedelemmel közeli rokonságban állott.

— **Női kézimunkák kiállítása.** Az aradi női ipariskola kézimunka és rajz kiállítása f. hó 22-ikén, vasárnap reggel 9 órakor megnyílik, és naponként d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig nyitva lesz 26-án d. u. 6 óráig.

— **Az egyetem rektora és dékánjai.** A választás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter a budapesti tudomány-egyetemen dr. *Székely Istvánnak* a hittudományi, dr. *Schwarz Gusztávnak* a jog- és államtudományi, dr. *Thánhoffer Lajosnak* az orvostudományi és dr. *Pauer Imrénének* a bölcsészettudományi karok dékánjává, nemkülönben dr. *Lenhossék Mihálynak* az orvostudományi kar jegyzőjévé az 1902—1093. tanév tartamára történt megválasztásukat tudomásul vette és nevezetteket ezen minőségükben megerősítette. Együttal az egyetem rektori méltóságának betöltésénél a bekövetkezett szavazategyenlőség folytán, a szabályokban biztosított jogánál fogva, az előző esetekben is irányadóul tekintett szolgálati idősbőség alapján *Ajtay K. Sándor* dr. nyilvános rendes tanár javára döntött.

— **Riasztó hír a nagyváradi biborosról.** Nagyváradon — mint említettük — tegnap aggasztó hírek terjedtek el *Schlauch* Lőrinc biboros püspök állapota felől. Azt terjesztették, hogy haldoklik és aligha éri meg a reggelt. Mint tudósítónk jelenti, a hírek tuzottak voltak, mert az agg egyházfedelem a gyógyulás útján van. *Pap Oszkár* dr. honvéd-törzsorvos, a beteg kardinalis egyik kezelő orvosa, így nyilatkozott ma a beteg állapota felől:

A biboros állapota napról-napra javul s tekintettel a betegség normális lefolyására, a főpap aránylag ma is kielégítően érezte magát, tehát az elterjedt aggasztó hírek minden alap nélkül valók. A baj béllobból keletkezett, amiből hurut támadt s a betegség meglehetősen komplikált volt, de az egyházfő ma már túl van minden veszedelmen. Nagyon természetes, hogy még mindig nagyon gyenge, ami 79 éves öreg embernél nem csoda. *Wimmer Julián* dr. az irgalmas rendi főorvossal ezéltől naponta négyszer is felkerestük ő Eminenciáját, de mostanában már csak kétszer, délelőtt fél 10-kor és este fél 7 órakor teszünk látogatást a betegnél. Láza már semmi sincs. Éjszaka elég nyugodtan alszik, nappal is egy-egy fél órát. Eddig csak levest s könnyű ételeket evett, kis pohárka konyakot vagy vörös bort ivott, most már majdnem rendszeren táplálkozik. Az abnormalis időjárás kissé bántólag hat ugyan a betegre, mégis határozottan napról-napra javul, de egy pár hét beletelik, míg teljesen felgyógyul.

— **Érdekes áttérés.** Budapesti tudósítónk sürgönyzi: Királdi *Herz Zsigmond* udvari tanácsos, bányaigazgató és családja a zsidó vallásról áttértek a róm. kath. vallásra. Keresztülők voltak: *Lukács László* pénzügyminiszter és neje *Herznek Aradon* is vannak rokonai.

— **Az orvosszövetség ügye.** A következő sorok közlésére kérték meg bennünket: Igen tisztelt Szerkesztő ur! Becses lapjának f. é. június hó 7-én megjelent számában közzétett nyilatkozatomban téves információ alapján védtem az aradi orvosszövetség ellenében egy fogműves vélt jogait. — Az e hó 19-én tartott rendkívüli közgyűlésen hiteles okmányok alapján meggyőződtem, hogy egyedül az orvosszövetség álláspontja a jogosult, miért is akkori nyilatkozatomat tárgytalannak nyilvánítom. Dr. *Keppich*.

— **A rejtélyes Mayer.** Megirtuk lapunk mai számában, hogy az aradi rendőrség letartóztattott tegnap egy *anarkista-jelöltet*, aki magát *Mayer Adolfnak* nevezte, de kilétéről minden más felvilágosítást megtagadott, csupán annyit volt még hajlandó elárulni, hogy *Boroszló*-ból való. Ma újból kihallgatta a rejtélyes alakot *Berecz Ferenc* alkapitány, s ma részben megváltoztatta vallomását, evvel is meggyőzővén a rendőrséget arról, hogy bünyomja a lelkét. Ma ugyanis *Neckermann Károlynak* nevezte magát az aradi rendőrség saját külön anarkistájá s foglalkozására nézve azt adta elő, hogy kereskedő-segéd, s hogy nem boroszlói, hanem Ausztriából való. Igazolni azonban nem tudja magát s ezt avval indokolja, hogy iratait utközben Erdélyben elvesztette.

— **Eljegyzés.** *Suhajda Antal* barakonyi községi jegyző eljegyezte Szintyén özv. *Szentpétery Imréné* leányát, *Belia* kisasszonyt.

— **Makkai Zsigmond beteg.** Ákosfalva népszerű parasztképviselője: *Makkai Zsigmond sulyos beteg*. Ugy látszik kimerítette a fővárosi élet. *Kossuth Ferencz* eleinte egyik fővárosi kórházban akarta elhelyezni, de *Makkai* ebbe bele nem egyezett. Hazament, ám a vasuti állomáson már olyan gyenge volt, hogy nem birt lábain megállani. Itt egy jó ismerőse vette pártfogásába és *Makkai* Zsiga bácsi ismerőse vendégszerető házánál fekszik *sulyos beteg*. Marosvásárhelyi távirat szerint *Makkai* állapota ma délután nagyon válságosra fordult. A képviselő napok óta eszméletlenül fekszik s hozzátartozói komoly válságtól tartanak.

— **Szegénységi bizonyítvány egy községről.** A *Neuman*-gyár bizonyos alapból segélyezett egy özvegyet, kinek az ura a gyárban volt. Utóbb beszüntette a gyár a segélyt azzal, hogy csak az esetben folyosítja tovább, ha az özvegy beigazolja, hogy *Setaranopa* község, melyben lakik olyan szegény, hogy nem tudja segélyezni. Erre azután megtörtént az a furcsa eset, hogy a *kis község szegénységi bizonyítványt adott ki saját magáról*. A bizonyítványt láttamozta a lelkész is. Most érkezett Aradvárosához az irás, melyet áttesznek a *Neuman* céghez.

— **Nyár kezdete.** Ime itt van a nyár hivatalosan is, habár ma és tegnap valóságos téli hideg bujtatta meleg ruhába az embereket. Szombat, június 21-ike az év leghosszabb napja. Eddig nőttek a napok és rövidültek az éjszakák, ezentúl fogy a nap hossza egész tél kezdetéig, amitől azonban még fél év választ el bennünket. Most jön a kánikula, hacsak meg nem eszi ezt is a — farkas. Ma már minden meglepetés megszokottá lesz előttünk.

— **A tüzérkapitány öngyilkossága.** *Persich* Rókus tüzérkapitány öngyilkosságának okairól egyes napilapokban megjelent közleményre a budapesti rendőrség következő cáfolatot adta ki: Egyes napilapokban megjelent *Persich* kapitány öngyilkosságát tárgyaló hírekre vonatkozólag a főkapitányság kijelenti, hogy valótlan az, mintha *politikai okok* kergették volna halálba a kapitányt. Hátrahagyott levele szerint öngyilkosságának okai teljesen magánjellegűek. *Persich* nem volt mohamedán, még rokonsága sem, hanem római katolikus. *Bosnyák* sem volt.

— **A városi kávéház átalakítása.** A városi kávéház tulajdonosa tudvalevőleg folyamodott a városhoz, hogy a város épületében levő kávéházának majolikával való burkolását engedje meg s e munkát fejében bérletét további hat évre hosszabítsa meg. A burkolat mintáját be kellett mutatni a tanácsnak, mely mai ülésén azt meg is szemlélte s megfelelőnek találta.

— **Titokzatos szédelgés.** A fővárosi államrendőrség napok óta messze elágazó szédelgés részleteit kutatja. A terheltek, a vizsgálat eddigi eredménye szerint, Budapest és Bécs legelőkelőbb osztályával érintkeztek, sőt maguk is előkelő urí emberek. A vizsgálatot *Bécei Béla* rendőrkapitány vezeti s személyesen utazik fel Bécsbe.

— **A bélyegsikkasztó segédtsízt.** *Kisfaludi Károly* volt városi segédtsízt a községi bíróságnál elkövetett bélyegsikkasztás miatt, mint ismeretes, a belügyminiszter végleg elmozdította állásától. A tanács ezt mai ülésén tudomásul vette és intézkedett, hogy *Kisfaludi* fizetése és lakbéré július 1-től beszüntetessék.

— **A kalózkodó újságiróról.** *Békefi Sándor*-ról, a ki Aradon is megpumpolt sok embert, újból ír ma a *Szegedi Napló*. Ez a közlemény így hangzik:

Felhívtuk már a közönség figyelmét arra az utonállónál veszedelmesebb csavargóra, aki *Békefi Sándor* szegedi első magyar általános biztosító társulati pénztárnok neve alatt és inségre jutott újságíró szerepében a szegedi *Békefi*-család tagjának hazudván magát, alávalóan csalja végig az országot. Ma itt, holnap ott bukkán föl ez a veszedelmes kalóz, aki úgy látszik, most a délvidéket választotta szédelgéseinek színhelyéül. Ma például *Pécskáról* kaptunk egy levelet, melyben „*Békefi Sándor* szegedi hírlapíró“ lakcímét tudakolják tőlünk. A hét elején Kecskeméten, azután, úgy látszik, Pécskán és tegnap megint Szegeden vendégszererepelt. A parazitáknak ezt az új génuszát újra kibotolás irányában ajánljuk a közönség figyelmébe. Az esti órákban egyébként sürgöny érkezett a szegedi rendőrségre a szabadkától, tudakozódnak ebben az állítólagos *Békefi Sándor*ról, viselt dolgairol. Ugy látszik, ott előbb feltűnt a kis parazita s a rendőrség oltalmába vette. Ezt az alkalmat megragadta *Békefi Antal*, lapunk felelős szerkesztője s bünvádi följelentést adott be ellene.

— Egy vendéglős merénylete. Szászvárosból táviratozzák lapunknak: *Friedmann* Bernát vendéglős elválva él a feleségétől. Ma felkereste nejét az üzletben s bort kért tőle, mit az asszony megtagadott. Erre *Friedmann* revolvert rántott elő s *kétszer a feleségére lőtt*. Aztán maga ellen fordította a fegyvert s véresen rogyott össze. A sebesülések nem súlyosak.

— Mivel irtak az ókorban? Vernault mellett egy római falu maradványai között többek közt két bronztartót is találtak. Ezekben egy sötét anyag volt, amely festék vagy tinta lehetett. Leidié analizálta a két tartó tartalmát és ennek eredményéről felolvasást tartott a párisi gyógyszerész-testület egyik legutóbbi ülésén. A kémiai vizsgálatból kitűnt, hogy a tartalom sem kénőcs, sem festék nem lehetett, mert tiszta korom volt, amelyben csak csekély nyomait találta a réznek, vasnak, ónnak és mésznek. Valószínű, hogy tinta lehetett, mert a napjainkban faluhelyen használatos tinta összetétele a vernaulti anyaggal teljesen azonos.

— A tettenérés. Hiába, a francia szellem nem tagadja meg önmagát; ötletes még a legkomolyabb dolgokban is, hát még mikor egy férj megcsalásáról van szó!

C. lyoni tanácsost — írja egy párisi lap — néhány hét előtt elhagyta a felesége. A kétségbeesett férj hiába kereste a hűtelent mindenfelé, nem tudott a nyomára akadni. Végül eszközöz nyult, közzétett a lapokban egy apró hirdetést s a mint már ilyenkor szokás, tudtul adta Helénnek, hogy jöjjön haza, minden meg van bocsátva. „De ha nem jössz, megindítom ellened a válópört” — fenyegetőzött a nyomtató kedvéért. Es várt. Néhány nap múlva csakugyan megjött a válasz: rózsaszínű, illatos levél, a feleség irásával. Hordár hozta.

„Kedves számaram! Hogy könnyebben menjen a válópört s ne hogy — Isten ments! — elveszítse: módot adok neked arra, hogy engem tetten érj. Vegy magad mellé két rendőrbiztos és siess a Berthollet-utca . . . számú házába. Ha egy órán belül oda érsz, éppen tetten kaphatsz. — Csókol imádkozott feleséged, Heléne.”

A férj, mit is tehetett egyebet, nyomban kocsiába ült, a rendőrségre hajtatott, aztán két biztosal bekopogtatott a Berthollet-utcabeli fészek ajtaján. Titkon azt remélte, hogy felültetik; képzelhető tehát a meglepetése, a mikor valóban a feleségére nyitott . . . három kényelembé vetkezett diák társaságában.

— Melyik az urak közül ennek a hölgynek a büntársa? — kérde a rendőrbiztos.

— En! . . . én! . . . én!

Mind a három diák egyszerre mondta.

— Három büntárs; az lehetetlen! — kiáltotta a rendőrbiztos.

— De hiszen láthatja, hogy mégis lehetséges, erősködött a férj.

— Lehetetlen uram, a törvény szempontjából. A törvény csak egy büntárral tettenért asszonyt választhat el az urától. Ez a szó szerinti szöveg . . . Három büntárs nincs a törvényben.

Es a férjnek valóban más kereseti alapot kellett választania; ügyvéde tanácsára „notórikus elvetemedettség” eimen pörölt. A válópört most van folyamatban.

— Gyilkos mezőőr. Felháborító eset tartja izgalomban Derecske község lakosait, hol — mint tudósítónk írja — egy szegény özvegy asszonynak gyilkos golyó oltotta ki az életét. Özvegy *Trenka* Antalné, hogy öt apró gyermekének kenyeret szerezzen, napszámba járt mezei munkára. Tegnap estefelé kukoricakapálásról tért hazafelé; útja a szőlők között vitt el hol egy utszéli fán piros cseresznyét pillantott meg. A szegény asszonynak eszébe jutottak apró gyermekei, lehuzta a fa ágát és szedte róla a cseresznyét. — A mezőőr észrevette az asszonyt és oda sietett, de *Trenkáné* is észrevette a mezőőr közeledését és futásnak eredt. Babinek *Ferenc* mezőőr utána kiáltott az asszonynak, hogy álljon meg, de ez futott tovább mire Babinek lekapta a válláról a fegyvert s

utána lőtt az asszonynak, a kit nyakán talált a gyilkos golyó s azt keresztül furta. Az asszony még pár lépésnyire futott, de azután összerogyott s rövid vonaglás után meghalt. Babinek a csendőrség elfogta; azzal védekezett, hogy csak rá akart ijesztetni a lövéssel az asszonnyra, hogy megállásra kényszerítse. A szerencsétlenül járt asszony öt kis gyermekét, kik közül a legidősebb 14 éves, az előljáróság vette oltalmába.

— Játék a halállal. *Braun* Ignác debreceni alkusz közismert alak volt a magyar metropolisban. Megesett vele, hogy az üzletével hetekig nem törődött, hanem korhelykedett s a feleségét öt gyermekével együtt otthon hagyta koplalva, nélkülözve. Ezen a héten is folyton részeg volt. A felesége, a ki öt éhes gyermekének nem tudott kenyeret adni, keményen korholta a miatt. Tegnap aztán, a mikor *Braun* támoltyogva haza került, ismét kemény szidásban részesült. A bortól elkábult ember alig tudott valamit dörögni az asszony lármájára. Hogy aztán elcsendesítse, fenyegetni kezdte.

— Ha nem hallgatsz el, felakasztom magamat!

— Bánom is én, — felelte az asszony mérgesen. — Bár jobb lesz, ha kiadszod részegségedet.

Az asszony bement a szobába. *Braun* pedig a kamarába. Ott azután betette maga után az ajtót, de nem zárta be. Majd részeg fejjel előkerített egy cukorzsinetet, azt a nyakára kötötte és hozzáerősítette az ajtó kilinciséhez. Valószínűleg az volt a számítása, hogy hamarosan rányitják az ajtót. Hanem számítása nem ütött be. Az asszony egész délután feléje sem nézett és a mikor rányitotta az ajtót, akkor már halott volt. Uő helyzetben fojtotta meg magát. Az árván maradt család iránt általános a részvétel.

— Előkelő gyomor. Hogy Münster herceg mint nagykövet és diplomata előkelő szellemű férfi volt-e vagy sem, erről a politikai természetű munkái vannak hivatva tanúságot tenni. De hogy a herceg ur mint ingyenc mennyire föltötte állott a korabeli és rangjabeli többi ingyencnek, ezt az ő legjelentékenyebb irodalmi műve, egy szakácskönyv bizonyítja. A jó konyha címen jelent meg a könyv és — ne hogy szűkkeblűséggel vádoltassék a jeles szerző — három nemzet nyelvén, németül, angolul és franciául: a német, az angol és francia konyha remekeléseit tárgyalja, magyarozza és kritizálja. Ez a könyv van hivatva az utókor számára megőrizni Münster herceg életének legértékesebb tapasztalását. Bizonyos, hogy az a szempont, amelyből Münster herceg nézi a világot: az előkelő gyomor szempontja. Ez a praktikus alapokra fektetett előkelő izlés anynyira dominálja a herceg ur gondolatait, hogy egy főrmérvényre is készíti őt a német anyák nevelési rendszere ellen munkája előszavában. „Ne zenére és költészetre — így szól a herceg — oktassátok leányaitokat, hanem tanítsátok meg őket, ha ugyan ti magatok értitek a módját, hogyan kell urigyomor számára elkészíteni — a halat. Mert botrány, hogy Németországban milyen alacsony színvonalon áll a szakácsművészet és hogy a halat éppenséggel nem tudják nálunk tisztességesen elkészíteni.” Csak hogy éppen azt nem mondta Münster herceg, hogy Párisba volt kénytelen utazni valahányszor jól elkészített halra támadt fel az urigusztusa.

Altalánosságban a nemes főur inkább az angol konyhának nyújtja a pálmát és nem a franciának. Azt azonban a leghatározottabban bizonyítja, hogy a német konyha korántsem táplálja az előkelő fiait úgy, amint azt joggal el lehet várni egy nagy nemzetnek többékevésbé előkelő — konyhaszolgáltólól.

— A házasság-közvetítő jutalma. Mialatt a fővárosban a törvényszék foglalalkozik a házasságközvetítők dolgával, a vidéken a kliensek maguk intézik el ügyeiket a közvetítőkkel. Ilyen eset történt a n pokban Rékáson, ahol özvegy *Sztipics* Gyuróné életével fizette meg a a házasság-közvetítést. *Sztipicsné* valóságos típusa volt a házasság-közvetítőknek. A kiket ő egymásnak szánt, azokat össze is beronálta,

még ha nem is szerették egymást a házasság felek, — mert *Sztipicsné* olyan szépen ki tudta dicserni a feleket, hogy lehetetlenség volt ellentállani. *Doroszlóvácski* Vászóné is *Sztipicsné*hez fordult, hogy a fia részére szerezzen feleséget. *Sztipicsné* rögtön kész volt az ajánlattal és egy szomszéd falubeli leányt ajánlott, aki árva leány s 8000 korona készpénze van az árvaszéknél. A fiatalok a házasság napjáig mindössze négyszer látták egymást s akkor is alig néhány percig beszélgettek együtt, a többi elvégezte *Sztipicsné*. Két héttel ezelőtt megvolt az esküvő, de a fiatal házastársak már az első héten összevesztek. *Sztipicsné* a napokban elérkezettnek látta az időt, hogy a közvetítéséről jutalmat felvegye és elment ezért *Doroszlóvácskiék*hoz. A fiatal férj éppen akkor javában ütlegelte a fiatal feleségét s a mikor *Sztipicsné* belépett, mérgeiben a vénasszonynak fordult s a kezében volt doronggal akkorát talált csapni *Sztipicsné* fejére, hogy az menten összeesett s többé nem is tért magához, hanem két napi szenvedés után meghalt. *Doroszlóvácski* elfogta a csendőrség és átadta bíróságnak.

— Köszönetnyilvánítás. Istenben bold. *Schulhof* Károly ur az aradi árvaháznak évtizedeken keresztül volt odaadásteljes gondnokának ravatalára szánt koszoru megváltására *Deutsch* Bernát és neje 20 kor., *Herzel* Bernát és neje 40 kor., dr. *Lamberger* Lajos és neje 20 kor., *Leopold* Zsigmond és neje 40 kor., dr. *Tenner* Pál 40 koronát adományoztak az aradi izr. árvaháznak, amely kegyeletes adományokért halás köszönetét fejezi ki az árvaházi elnökség.

— A vasparipák királya. A legnagyobb lévén, természetesen Amerika a szülőháza. A lokomotivok királyát *The Shenektady* néven tisztelik odaát, túl az óceánon. Az imponáló terjedelmű és erejű masina hat méter magas, a hosszúsága 24 méter. A súlya 1456 méter-mázsá. Ez a hatalmas vasparipa jól huz. Rendesen gabonát szállít. Olyan erős, hogy elbir ötszáz gabonával megrakott kocsit és ezzel a teherrel is bátran versenye kelhetne valami vicinális kávédarálóval. Egy ötszáz kocsiból álló vonat hosszúsága éppen három kilométer volna és elérné rajta ötezer hold termése.

— Szerencsétlenség egy gyárban. Súlyos baleset történt ma délután Budapesten a *Deutsch* Zsigmond és fiai cég tulajdonát képező kőbányai malátagyárban. A rozoga, korhadt épület állandó veszedelemmel fenyegeti a munkásokat s csoda, hogy a tegnapi szerencsétlenség nagyobb mérveket nem öltött. A munkások a vízvezetékét javították éppen, a mikor a mennyezet rájuk szakadt. *Runcs* Lajos főgépezőnek két oldalbordája és balvállja eltörtött, *Sponics* Ignác és *Soltész* János napszámosok pedig súlyos zúzódásokat és belső sérüléseket szenvedtek. A rendőrség a szerencsétlenség ügyében szigorú vizsgálatot indított a gyár felelős tulajdonosai ellen.

— A világ legnagyobb vitorláshajója. Május 7-ikén bocsátottak vízre Bremerhavenben a *Preussen* nevű ötárhocos vitorlás hajót, mely jelenleg a világ legnagyobb vitorlása. Eddig ugyanis a *Potosi* volt a legnagyobb vitorlás a világon. A *Preussen* tonnatartalma tizenkétezer, vagyis háromezer tonnával több, mint a *Potosi*. Nyolcezer tonna árut vihet magával; hossza 133.5 méter, szélessége pedig 16.40 méter. A horgonyok súlya 3850 kilogramm. A ki- és berakáshoz a hajó négy nagy gőzdaruvál van ellátva. A tartalékvitorlákat nem számítva, a hajónak negyvenhárom vitorlája van, melyeknek felülete 5560 méter. A nagy árboc magassága hatvanhét méter.

— Irás üvegre. Az üvegre való irás eddig csak nagyon kevéssé sikerült. Pedig — mint a Gyópyszerészben olvassuk — *Margot* genfi tanár már ezelőtt hat évvel felismerte bizonyos fémeknek, a cinknek, kadmiumnak, különösen pedig a magneziumnak és alumíniumnak azt a tulajdonságát, hogy az üveget fogják és azokon fénynyomásokat hagynak. *Margot* utalt arra, hogy egy ilyen ércdarabbal íróesszöbe foglalva, folyékonyan lehetne üvegre írni. Magyarázhatlan, hogy ezt a találmányt ezideig nem használták ki. Ez az irás az üvegről sem mosással, sem dörzsöléssel le nem törölhető és ellenáll olyan folyadékoknak is, amelyek az üveget is megtámadják.

— Birtokcsere. Az aradi törvényszék telekkönyvi hivatalában tegnap a következő birtokátvétel jegyeztették be *Fekete* Ferenc el-

adja Lenkey-utca 3. számú üres telkét 786 koronáért Riesz Mátyásnak; Kontos János eladja Erdélyi-uti 120 négyszögölnyi üres telkét 1071 koronáért Nagy Bertalan és neje Ofcsok Magdolnának.

— **Első forrás.** Első forrásnak nevezi a londoni és párisi közönség az olyan üzleteket, melyekben összes szükségleteit fedezheti s a hol az árut olyan olcsón kapja, mintha magától a gyárától venné. Nálunk Aradon is van egy ilyen jelentékeny áruház, melyet joggal nevezhetünk első forrásnak s ez Porter Vilmos Nagy Áruháza a Szabadságtéren. Hatalmas területen fekszik, egy egész házat foglal le kapualjával együtt. Elsétálhatunk benne akár egy kiállításban, minden tárgy szembeötlő, s választathatunk tetszésünk, izlésünk szerint. Kapni ebben a Szabadságtéri Nagy-Áruházban mindent: Cipőt, kalapot, inget, esernyőt, napernyőt, gvermekruhát, bluzokat, sőt porcellán, üveg és háztartási cikkeket, uti koffereket, gyermekkoszút, gyermek-játékokat; szóval amire csak gondolunk, azt feltűnő olcsón beszerezhetjük a Szabadságtéren, Porter Vilmos Nagy-Áruházában. 5 forintos bevásárlásnál pedig egy életnagyságu fényképet is ingyen ad ez a hírneves áruház.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Virágbarátok!** A „*Floral*” virágtrágya-kivonat használata bámulatos hatással van a virágok fejlődésére, szín pompájára és illatára. Postán bérmentve küldi 1, 2^{1/2} és 4 korona ellenében Waltersdorfer B. Pál droguista, Budapest. VII., Kerepesi-ut 6—9.

— **x— Mint értesülünk, a Magyar Leszámloló- és Pénzváltóbank**, ezen előzékenységeről általában ismert, előkelő fővárosi pénzintézet újabban jelzálogosztályt nyitott s ajánljuk mai számunkban megjelent idevonatkozó hirdetését különösen gazdák közönségünk figyelmébe.

Becsületsértés — plakáton.

(Ügyvéd és kereskedő harca.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szeged, június 21.

A szegedi kir. ítélőtáblán egy régóta húzódó becsületsértési pör újabb érdekes részletet tárgyalt ma. Az ügy, amely egy ízben foglalkoztatta már a másodfoku bíróságot, nagybecskereki eredetű, szereplői dr. Holländer László becskereki ügyvéd és Rózsa Béla kereskedő.

A szokatlan keretben lefolyt becsületsértés előzménye a következő: A múlt év szeptember 30-ikán tárgyalta a szegedi kir. ítélőtábla dr. Holländer László bűnygyét, melyet sajtó útján elkövetett rágalmozás és becsületsértés miatt indított Rózsa Béla becskereki kereskedő ellen, aki plakáton, üzleti hirdetések formájában sértette meg a panaszoszt. Ezen fő tárgyalás közben dr. Holländer László azt mondta Rózsa Béláról, hogy pörlekedési mániában szenved és olyan ember, aki alaptalan perekre már százakat, sőt ezreket költött. Rózsa Béla ezt sértőnek találta, hazament és ott ismét plakátokat terjesztett, melyben felhívta az ügyvédet, hogy ezt az állítását vagy bizonyítsa be, vagy vonja vissza, mert ellenkező esetben, mint alaptalan rágalmozót, a közönség megvetésének adja át. A furcsa plakát szövege ez volt:

Nyilatkozat.

„Egy ember” szeptember 30-ikán d. u. 5 órakor nyilvános helyen — maga melegségére — azt mondotta rólam, hogy „pörlekedési mániában szenvedek” s abból kifolyólag több száz, sőt ezer forintokat is költöttem.

Mivel én eddigelé senkitem pöröltem, felhívom az illetőt, hogy ezen hazug állítását 30 nap alatt vagy bizonyítsa be, vagy nyilvános helyen vonja vissza, különben kénytelen leszek megnevezésével őt a közönség ítéletének és

mint aljas rágalmozót, a közönség megvetésének átadni.

Nagybecskerek, 1901. okt. 2.

Rózsa Béla,
fűszerkereskedő.

A harminc nap letelt s ekkor Rózsa Béla újabb plakátot terjesztett. Ez már Holländer ügyvédhez címezve és arról szólt, hogy az ügyvéd csak azért sértette meg, hogy őt a bíróság előtt kisebbitse és kereskedői hitelét megrontsa, miért is eljárását a közönség elbírálására bocsátja.

Holländer dr. ekkor újabb följelentést tett a fűszerkereskedő ellen. A nagybecskereki törvényszék előtt folyt le ez ügyben az elsőfoku tárgyalás. A vádlottat, a nagyfoku enyhítő körülmények figyelembe vételével, a btk. 92. §-ának alkalmazásával 100 kor. f. és 50 kor. mellékbüntetésre ítélték. Ebben az ítéletben a vádlott és védője megnyugodtak, de a főmagánvádló súlyosbíttásért föllebezett.

Ezen föllebezés folytán tárgyalta ma az ügyet a szegedi kir. ítélőtábla büntető tanácsa.

Az előadó táblai bíró referálása után Kardos Samu indokolta azon föllebezési kérelmet, hogy a vádlott büntetése a legsúlyosabb szabadságvesztés-büntetésben szabassék ki, mert eselekményét ismételten követte el és annyira nincs indokolva a 92. § alkalmazása, hogy az elsőfoku bíróság ítéletét bírói aberrációnak tekintti.

Balassa Ármin azt fejtegette védőbeszédében, hogy a vádbeli eselekményt önvédelemből követte el a fűszerkereskedő. Rózsa egy fő tárgyalás keretében sértette meg a panaszos és ilyen sértésért a törvény jogorvoslatot nem nyújt. A vádlott tehát, aki becsületében és kereskedői reputációjában sértve érezte magát, akinek hitelét is megtámadták, amikor másodizben is plakátokhoz folyamodott, nem ismételten követte el a terhére rótt bűncselekményt, csak jogos önvédelmet fejtett ki.

A kir. ítélőtábla büntető tanácsa a védelem érveit fogadta el és helyben hagyta a nagybecskereki törvényszék ítéletét.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Tárgyalási jelenet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, június 21.

Nord és Zerkovitz budapesti borkereskedő cég a múlt év végén bepörölte pár száz korona erejéig Hirsch Lipótot, aki a nevezett cégnél több mint 10 évig utazói minőségben működött. A IV. ker. kir. járásbíróóság előtt 1901 december 18-án megtartott tárgyaláson a személyesen megjelent peres felek közül a felpereseket Sándor Mór, alperest pedig dr. Balog Arnold ügyvéd képviselte. Tárgyalás folyamán, midőn a bíró egy felperesi tanút hallgatott ki, Balog Arnold dr. oda sugta a melléte ülő felének Hirsch Lipótnak:

— Jobb lenne, ha az ügyet békés uton rendeznék! — Mire Hirsch, halk suttogó hangon németül ezt mondta:

— Szívesen kifizetném ezeket a gazembereket ha pénzem volna!

A felperesek ügyvédje, aki a közelben volt meghallotta valahogyan alperesnek ezt a nyilatkozatát be is jelentette a tárgyalóbírónak, aki erre azzal válaszolt, hogy nyugalomra intette a feleket.

Nord és Zerkovitz nem hagyták annyiban a sértést s becsületsértés miatt panaszt emeltek Hirsch Lipót ellen. A járásbíróóság előtt megtartott tárgyaláson a bíró felmentő ítéletet hozott, mert Hirsch a sértő kifejezést ügyvédjének sugva mondotta s így a becsületsértéshez szükséges nyilvánosság a jelen esetben nem volt meg.

A felmentő ítélet ellen Nord Mór és Zerkovitz Zsigmond föllebezést jelentettek be. Ma tárgyalta ezt az ügyet másodfokban a kir.

törvényszék felebbviteli tanácsa Gajzágó táblai bíró elnökléte és dr. Baráth Zoltán bíró előadása alapján.

A kir. törvényszék helyben hagyta az első bíróság felmentő ítéletét indokainál, de annál fogva is, mert a sértő kifejezés tárgyaláson, a peres felekre vonatkozólag használtatott s így a tárgyaló bírónak kellett volna ott nyomban, a sértés bejelentése után, megtorlást gyakorolnia.

§ **Védjegybitorlás.** A budapesti Ditrich-cég azt a panaszt emelte a Gschwindt-féle szeszgyár ellen, hogy ez a brazíliai rumra tett címkékkel megtéveszti a közönséget, amennyiben egész olyan címkéket használ, mint amilyenek az övéké. Annak idején lefoglalták a gyárban a kifogásolt árut s a később megtartott tárgyaláson el is ítélték védjegybitorlás címén a gyár igazgatóját. Müller Pált 400 korona pénzbüntetésre, illetőleg husz napi elzárásra. Felelbezés folytán a budapesti törvényszék ma foglalkozott a bűnpörrel Gajzágó királyi táblai bíró elnöklése mellett. A másodbíróóság azzal a megokolással, hogy a címke képes ábrája egy magában alkalmas lenne ugyan a publikum megtévesztésére, de együttesen a szöveggel már nem teszi ezt a hatást, megsemmisítette a járásbíróóság ítéletét s a vádlottat fölmentette.

§ **Egy néppárti lapocská.** A néppárt „Krestán” című tót nyelven megjelenő lapja ellen sajtópört indított Tandlich Ignác jablonkai lakos és ennek Kálmán fia. A zsidó erkölcsök illusztrálására a lap egy párbeszédet közölt, mely apa és fiu közt folyt volna. Az utóbbi megkérdezte volna atyját:

— Ha pénzt talállok az utcán, át kell azt adnom a hatóságnak, vagy magamnak tartsam?

— Attól függ, milyen a summa?

— Hogyan?

— Hát ugy, hogy ha csak pár krajcárról van szó, légy becsületos. De ha már 100 forint, tartsd meg magadnak.

A közlemény miatt, mely alatt beküldöként egy nem létező személy neve állott, Tandlichék sajtópört indítottak s miután a szerzőt kinyomozni nem lehetett, a sajtóbíróóság vád alá helyezte a lap akkori szerkesztőjét, Sándorffy Ede római katolikus lelkész. Mára tüzték ki Sándorffy ellen a tárgyalást, a melyen a vádlott hajlandó volt bocsánatot kérni a panaszosoktól. De mert a panaszosok nem személyesen jelentek meg, az ügyvédjük pedig nem érezte magát föl jogosítotttnak arra, hogy az elégtételnek e módjával beérje, kérésére Zsitvay elnök elhalasztotta a tárgyalást.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A kamara ülése.

— Meghívó. —

Az aradi kereskedelmi és iparkamara június hó 27-én (pénteken) délután 5 órakor saját székházában (Nagykörut 11. szám) lévő nagytermében teljes ülést tart. A napirend tárgyai:

Elnöki közlések. Titkári jelentés. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur leirata Maros-Illye községnek vásáráthelyezést kéro folyamodványára nézve véleménynyilvánítás iránt. Ugyanezen miniszter ur leirata, melylyel véleményes jelentéstétel végett leküldi Nagy Antal és Acs Sándor kéményseprő mesterek felebbezését Makó város képviselőtestületének a kéményseprési díjak felemelését megtagadó határozata ellen. Ugyanezen miniszter ur leirata az „Orsházi I. Ferencz József Tanonc-Otthon” felügyelő-bizottságába két tag kiküldetése tárgyában. Ugyanezen miniszter ur leirata egy felmerült iparkihágási ügyben véleményadás iránt. Ugyanezen miniszter urnak véleményyt kéro leirata a) az üzleti nyomtatványok, papir- és írószereknek a megrendelések gyűjtési tilalma alá vonása és b) a bornak az 1900. XXV. t. cikkben foglalt megrendelés-gyűjtési tilalom alól való kivétele iránt. Ugyanezen miniszter urnak leirata Ambrózfalva községnek heti-piac tartását kéro folyamodványára véleménynyilvánítás iránt.

Hunyadvármegye alispánjának átirata a maros-illyei járási ipartestület ügyében véleményadás iránt. Aradvármegye alispánjának átirata: a) egy felmerült iparkihágási ügy és b) Mácsa község által kért heti piac véleményezése iránt.

Társ kamarai átiratok: a) a hestercebányaié a kamarai tagválasztásokra vonatkozólag kiadandó új rendelet tervezetere fennforgó észrevételek közlése iránt; b) a szegedi a hitel-tudósítói irodáknak engedélyhez kötése tárgyában; c) ugyanazé a kötelező balesetbiztosítás megszüretése és addig is a balesetekért való felelősség határainak törvényes megszabása iránt; d) a debreceni meghívással új székházának ünnepélyes felavatására és az ezen alkalommal tartandó orsz. kamarai gyűlésre; e) a budapesti a pogári törvénykezési rendtartásról szóló törvényjavaslat 34. §-ának módosítása érdekében szerkesztett közös felterjesztéshez csatlakozás iránt.

A délvidéki kivándorlási kongresszus rendező bizottságának átirata a kongresszus rendezésében való részvétele iránt. A magántisztviselők országos szövetségének átirata a magánnyugdíjpénztárak ellenőrzése tárgyában tett felterjesztésének pártolása iránt. *Réthy* Sándor szarvasi ecetgyáros beadványa az ecetgyártás bajainak sürgős orvoslása érdekében teendő lépések tárgyában.

Fizetése képtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetése képtelenségekről tesz jelentést: Gärtner Salamon, *Versec.* — Gruby R, *Ujvidék.* — Monschein Henrik, Puchenstuben. — Elger Károly fia, Reichenberg. — Holdschier Frigyes, Lajbach. — Fisch Jenő, *Kun-Félegyháza.* — Müller Zsuzsanna, *Szepes-Béla.* — Féderer Jakab, *Jánosháza.*

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 27.

Déltőzsde. Buzakinát mérsékelt, vételkedv gyöng. Lanyha irányzat mellett 10,000 métermaásza került forgalomba 5, közben 10 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek bágyadtak. Időjárás változó.

Zárlat 12 órakor:

Buza júniusra	
Buza októberre	7.99—7.90
Rozs októberre	6.53—6.54
Zab októberre	5.79—5.81
Tengeri júliusra	5.03—5.04
Tengeri augusztusra	5.10—5.11
Repce augusztusra	11.50—11.60

Zárlat 5 órakor:

Buza júniusra	
Buza októberre	7.89—7.91
Rozs októberre	6.53—6.54
Zab októberre	5.81—5.82
Tengeri júliusra	5.05—5.06
Tengeri augusztusra	5.12—5.13
Repce augusztusra	11.40—11.50

Zárlat 8 órakor:

Oszták hitelrészvény	682.50
Magyar hitelrészvény	700.50
Leszámítolóbank részvény	435.—
Rima-Murányi vasmű részvény	515.50
Oszták-magyar államvasuti részvény	704.50
Közúti vasút	609.—
Városi villamos vasút részvény	309.—

Szeszüzlet.

— Junius 27. —

Mai jegyzéseink: Készártó nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. *Szártott moslék* 12'90—13— korona mmázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Junius 27. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz párónként 400 kilogrammon felüli súlyban 98—99 fillérig, öreg közep párónként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz párónként 320 kilogrammon felüli súlyban 105—7 fillérig, fiatal közep párónként 251—320 kilogramm súlyban 104—6 fillérig, fiatal könnyű párónként 250 kilogrammig terjedő súlyban 103—5 fillérig. *Szerbiai:* Nehéz párónként 260 kilogrammon felüli súlyban 106—7 fillérig, közep párónként 240—260 kilogramm súlyban 104—6 fillérig, könnyű párónként 240 kilogrammig terjedő súlyban 102—4 fillérig. *Sertésüzletm.* Junius 18. napján volt készlet 46,344 darab, junius 19. napján fólhajtattott 667 darab, junius 19. napján elszállított 1164 darab, junius 20. napján maradt készlet 45,847 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok a budapesti árú- és értéktőzsde.

Budapest, június 27.

Magyar aranyárjadék 4%	120.60
Magyar koronárjadék 4%	97.90
Magyar arany 4 1/2 %	119.—
Magyar ezüst 4 1/2 %	100.—
Magyar keleti vasút	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyerebménsorsjegy kölcsön	206.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	183.50
Oszták papírjaradék	101.50
Oszták jaradék ezüst	101.50
Oszták jaradék arany	120.50
Koronárjadék	99.70
1860-iki államsorsjegyek	153.—
Oszták-magyar bankrészvény	1580.—
Magyar hitelbankrészvény	700.50
Oszták hitelbankrészvény	682.50
Oszták-magyar államvasút	705.50
20 frankos arany (Napoleonór)	19.06
Német birodalmi márka	117.32
Londonl	240.17
Páris	95.27

Nyári színház.

Vasárnap, 1902. évi június hó 22-én:

Délután 3 1/2 órakor, fél árakkal:

A szokimondó asszonyosság.

Színmű 3 felvonásban, előjátékkal. Irta: Victorien Sardou. Fordították: Fáy J. Béla és Makó Lajos.

SZEMÉLYEK:

Hübscher	Karácsonyi.	Debreaux	Polgár S.
Lefebvre	Bekéssy Gy.	Hercegné	Borostyán S.
Nei perg gróf	Ternyel L.	Bulov asszony	Tolnainé.
Fouche	Mariházi M.	Canisy grófné	Pajor Agnes.
Toinon	Jeszenszky J.	Grófné	Daróczi Ilka.
Julia	Garai Ilonka.	St. Marceant	Gózon Béla.
Napoleon	Csiky László.	Lauriston	Juhász S.
Mária	Gazdi A.	Jasmin	Győre Alajos.
Elise	Csigaházi E.	Leroy. szabó	Tukorai L.
Savary	Németh J.	Cop. cipész	Sarkadi A.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendes árakkal:

PÁLMAY ILKA mint vendég:

A huszárcsinny.

Eredeti népszínmű énekkel és tánccal, 3 felvonásban. Irta: Vahot Imre. Zenéjét szerzette: Szerdahelyi Kálmán.

SZEMÉLYEK:

Virág Marci	Bekéssy Gy.	Csaplárosné	Répássy G.
Borcsa	Pálmay Ilka.	János gazda	Juhász S.
André	Ternyel L.	Felesége	Daróczi Ilka.
Mogor	Németh J.	1. cigány	Sarkadi A.
Kardos, káplár	Gózon Béla.	2. cigány	Tukorai L.
Csapláros	Győre Alajos.	3. cigány	Réthy István.

Kezdete este 8 órakor.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADROL

Budapest felé indul:

Nagyváradra reggel	5.10
Gyorsvonat reggel	8.18
Személyvonat d. e.	11.20
Személysz. tv. d. u.	4.45
Gyorsvonat délután	4.21
Személyvonat este	9.35

Erdély felé:

Személyvonat reggel	6.35
Gyorsvonat délután	12.11
Soborsinog délután	2.04
Személyvonat d. u.	4.07
Radnára délután	6.35
Gyorsvonat este	7.18

Temesvár felé:

Személyvonat reggel	6.15
Személyvonat d. e.	11.56
Vegyesvonat délután	5.—

Szeged felé:

Vegyesvonat reggel	7.10
Személyvonat d. u.	4.11

Brád felé:

Személyvonat reggel	6.25
Vegyesvonat d. u.	12.06
Gurahonczig szm. du.	4.30

ARADRA

Budapest felől érkeznek:

Személyvonat reggel	6.05
Személysz. tv. reggel	9.10
Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személyvonat d. u.	3.32
Gyorsvonat este	7.11
Szm. Szolnokról este	9.—

Erdély felől:

Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat reggel	8.08
Személyvonat d. e.	10.50
Radnáról délután	2.36
Gyorsvonat délután	4.06
Személyvonat este	8.57

Temesvár felől:

Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. u.	3.44
Személyvonat éjjel	10.59

Szeged felől:

Személyvonat reggel	8.35
Vegyesvonat este	7.06

Brád felől:

Gurahonczról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. e.	11.—
Személyvonat este	6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep- és vasárnap, valamint a radnai bűcsünapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 23 perckor.

NAPIREND.

Junius 22. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Paulina. — Protestáns naptár: Paulina. — Görög-keleti naptár (junius 9.): Mindszent. — A nap két 3 óra 47 perckor, nyugszik 7 óra 44 perckor. — A hold két 8 óra 25 perckor, nyugszik 5 óra 9 perckor.

Kölcsöny-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2—12 1/2 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2—2 1/2 óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Erekllye-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változó, szeles, hűvös, sok helyütt csapadék.

Junius 22. Az alföldi első gazdasági vasut részvénytársaság közgyűlése délelőtt 11 órakor (Aradi és csanádi egyesült vasutak gyűlésterme.) — Tenyészállatiállítási Borosjenőn.) — A csanádmegyei gazdasági-egyesület közgyűlése Nagylakon. — Az aradi szabómunkások szakszerveletének júniálisa (Csáljai erdő.) — A ménési ifjuság egy részének táncvigalma (Tóth-vendéglő.) — Az arad hegyvidéki turista-egyesület közgyűlése délelőtt 11 órakor (Millennium külön terem.) — Az aradi hivatalsszolgák együtetének közgyűlése délután 2 1/2 órakor (Városház.)

Junius 23. Az aradi Fehér Kereszt lelenház egyesület közgyűlése délután 4 órakor (Városház.)

A nyaraló és fürdőző közönség

szíves figyelmébe ajánlom

50,000 kötetes kölcsönkönyvtáramat

Aradon, Atzél Péter-utca 1. szám, (az udvarban)

Telefon-szám: 407.

melyben minden újdonság azonnal kapható. Magyar, német, francia és angol irodalom. Óriási ifjusági kölcsönkönyvtár. Vidékre az el- és vizszakülés igen kényelmesen kezelhető ládikákban törénik. Egyszerre egy óra elegendő mennyiség küldhető. Az összes jegyzékekkel díjmentesen szolgálók. A könyvek ujak és tiszták. Kölcsönidj rendezes havi bérletre 1 óra 1 korona 20 fillér, vagy kötetenként fizetve 8 fillér. A tanuló ifjuságnak 1 óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér. **Legújabbak érkeztek:** Bugyi: *En meg a lu. Bernáth:* Cleopatra élete és uralkodása, *Sümei:* Foszlányok, *Békési:* *Biro* előtt. *Guthi:* Házasodjunk, *Géczy:* A régi szerető, *Ponson:* A "Masion doré" titkai, *Bakonyi:* Laci k. a., *Szóllósi Zs:* Közönséges halandók, *Albisi:* Kova Gy. és társai, *Gyarmatiné:* Az új hajtások, *Selonsky:* A jövő világából, *Ambrus Z:* Berzsényei bíró, *Kőrösi:* A virágnak megtiltani, *Gárdonyi:* Szerelmes tört. *Couperus:* Végzet, *Gyulai:* A szabadító, *Read Opim:* Leau Gausett, *Vadnay K:* A rossz szomszéd, *Kabos:* Elzültek. *Gué:* Sebzett szívek, *Queux:* Rejtélyes feleség, *Lőrinczy:* Meglepett fészkek, *Nagy E:* Egynapos özvegy, *Abonyi A:* Orvosok, Fértiak, *Mendes:* A meztelen, *Geck:* Ideálok, *Pekár* Pasztellek, *Werner E:* Becsület utja, *Barang:* Husvét, *Brieux:* A metely, *Eötvös K:* Gróf Károlyi G., *Szitra:* Betőrök stb.

Ifjusági iratok: 30 új mű.

Németben: *Ohnet:* Die lichtscheue Dame, *Georgy:* Frau Lotte in Russland, *Ohnet:* Zwei Väter, *Skran:* Nachwuchs, *Hamson Knut:* Sklaven der Liebe, *Stinde:* Hotel Bucholz, *Bülow:* Margarete, *Werner E:* Gottesurtheil, *Franzos:* Ein Opfer, *Pillinger:* Schwarzwaldgeschichte, *Mairet:* D. Affenmaler, *Auf der Höhe,* *Gordon:* Frl. Reseda, *Porodovszka:* Mischa, *Belot:* D. Courtisane, *Mendes:* D. Weg z. Herzen, *Georgy:* Diess. u. jenseits d. Liebe, *Werder:* D. Pommernherzog, *Sonntagskinder,* *Casetti:* Vermächtniss, *Roest:* Löwe u. Co., *Delpit:* Beide, *Braddon:* Im Verdacht, *Waldow:* D. rote Locke, *Lauken:* D. Günstling, *Güglin:* Das Begräbnis d. Schauspielers, *Lowet:* Schwaches Weib, *Cantacuzene:* Carmela, *Blach:* Zembra, *Guidi:* Fianelli, *Lesneur:* Hassende Liebe, *Brociner:* D. Blumenkind, *Wothe:* D. Siegerin, *Voss:* D. Mönch, *Eschtruth:* Nachtschatten stb. stb. Francia és angolban igen sok új mű!

Kiváló tisztelettel:

KERPEL IZSÓ

Ugyan-e cég Andrassy-téri könyvkereskedésében regények, ifjusági iratok, vizsgai jutalomkönyvek stb. meglepően jutányos áron kaphatók.

REGÉNY-CSARNOK.

Hipnózis.

— Angol regény. —

Írta: Hardy I. D.

[5]

(Folytatás.)

Mig Gertrud különösen Georgeról tudakozódott, Sarolta pedig azt kérdezte az anyjától, hogy elolvashatja-e Ray levelét, addig Kitty a szobájába ment, hogy megírjon egy levelet. Helén pedig mint egy kis egérke, csendesen és nyugodtan feküdt Percivalné öltözőjében a kezevén. Este mikor a hölgyek öltözködni kezdtek a társaságba menéshez, a ház valósággal madárkalitához hasonlított, röpdöstek, ugráltak csicseregtek a leányok s könnyedén szökdecseltek egyik szobából a másikba. Helén is egészen helyrejött; vidáman felkacagott mikor Gertrud fejére olvasta, hogy György „király és „Raymond“ herceg hazaterésének híre gyógyította meg.

Mikor pedig fénytelen fehér selyemruháját felöltötte s a tükör elé állt, senki sem tagadhatta, hogy gyönyörű, igazi leányos jelenség. Lágy, sötét hajjal árnyékolta, arcáról s finom metszésű szájáról hiányzott ugyan az egészség pirja, hosszú, sötét pillái alatt nedvesen ragyogó szemei ugyan bágyadtak voltak, de éppen megjelenésének gyengéd volta tette Dundas Helént olyan vonzóvá. Kitty nagyon hasonlított a hugához, de idomai teltebbek, gömbölydedebbek voltak, s barna szemeiben folytonos nevetés ült, mig arcának s ajkainak inkarnálja a gránátra emlékeztetett. Gyöngygyel himezett elegáns rózsaszín ruhájában elragadó volt, Sarolta pedig, szőke hajával, halványkék selyemruhájában hatásos párképe volt unokatestvérének. Gertrud topázzsin sárga selyemruhát öltött, nyakát és karjait gyönyörű rubinok ékesítették.

Most megjelent közöttük Percivalné is, la-vendulaszinü atlaszruhába öltözködve s miután elégedetten nézett végi, a négy leányon, figyelmébe ajánlotta Gertrudnak, hogy a kocsit melyet értük fog küldeni, ne várakoztassák sokáig, aztán Helénnel együtt lefelé indult a lépcsőn a bérkocsizhoz, melyen Hartingékhoz mentek; a bálba induló három leányra kényelmes landauer várakozott.

Tájékozódjunk hamarosan arról a viszonyról, melyben ez az öt hölgy egymással állt s menjünk vissza e célból egy nemzedékkel. Sir Raymond Carltonnak és feleségének, Percivalné szüleinek két gyermeke közül csak három maradt életben: Mary a legidősebb, George, ki nála tíz évvel volt fiatalabb és Gertrud, a legifjabb, ki még csak egy esztendő volt, mikor Mary tizenhét esztendő korában hozzáment Percival Johnhoz, egy feddhetlen jellemű kereskedőböz. Mikor Percival Ray megszületett, anyja még nem volt tizennyolc esztendő s így George már kilenc, Gertrud pedig két esztendő korában azzal dicsekedhettek, hogy unokaöcscsük van. Sarolta, Ray buga akkor jött világra, mikor a bátyja hat éves volt s ettől fogva nem történt örvendetes esemény a családban, hanem annál több volt a gond és a szomorúság. Percival John egy vele összeköttetésben álló bankház bukása által elvesztette jelentékeny vagyonának nagy részét s nemsokára azután meghalt tüdőgyulladásban, alig egy héttel ezután, három napig tartó betegség elragadta Carltonné is szeretettől s ekkor Percival Mary gyermekeivel együtt visszatért a szülői házhoz, hogy özvegyé lett apjának háztartását vezesse s apró testvéreit gyermekeivel együtt felnevelje.

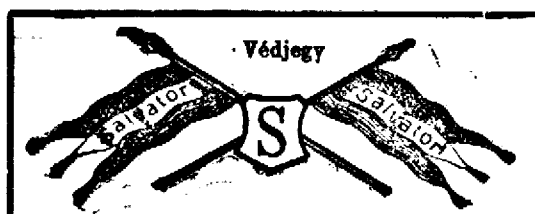
E gyermekekhez idővel még két kis unokaleány is járult, Mary apja nőtestvérének, Dundasnénak gyermekei. Dundasné és férje, egy gazdag gyáros, Leedsben éltek s korán elhaltak. Gyermekei egyedül maradtak volna a világon, ha nagybátyjuk meg nem nyitotta volna nekik házát és szívét. Kitty és Helén korra nézve Gertrud és Sarolta közt állt s Percivalné mind a hat gyermek iránt igazi anyai gondokkal és szeretettel viseltetett. A gyermekek maguk közt önkéntelenül arra a megállapodásra jutottak, hogy „Aya“-nak hívják s ez a név lassankint elterjedt az egész családban. Az öreg Carlton, ki még tíz évet élt neje halála után, Marynek is, Gertrudnak is, vagyona egy-egy negyedét hagyta a megmaradt felét pedig Geor-

gensk, azzal a kikötéssel, hogy ha fia örökös nélkül halna meg, a része Percival Rayre es-sék. Tekintettel arra, hogy George erővel teljes, ép szervezetű ember volt, a végrendeletnek e pontja csak alakiságnak volt tekinthető, — hiszen minden valószínűség mellett szült, hogy George meg fog házasodni és egészséges, ép gyermekeket lát felnevelkedni maga körül.

Azonban, bár Ray sem maga sem a családja nem tulajdonított semmi fontosságot annak, hogy valaha ő örökölheti a Carlton — vagyont, mégis voltak emberek, akik számítottak erre az eshetőségre. Ezek az emberek Ray — hitelezői voltak, kiknek száma sokkal nagyobb volt, mintsem Aya néni hitte volna. Jól tudta ugyan, hogy Raynek, épp úgy, mint boldogult apjának, rajlandósága volt a tékozlásra s pénzbeli dolgokban nagyon is „geniális“ volt, de azzal a reménységgel áltatta magát, hogy majd idővel észére tér, s kiadásait a bevételei szerint fogja korlátozni.

(Folytatása következik.)

NYILTÉR.*

Vesebajoknál,
a hólyag bántalmainál
és köszvénynél,
az emésztési és lélegzési
szervek hurutainál,

a Lithion-forrás

Salvator

Kiváló sikerrel használtatik. E forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatása.

Vasmentes. Kellemes ízű.

Könnyen emészthető.

Első rangu gyógyviz és diaetikus ital. Számos orvosi tekintélyek által különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi pozsga, máj- és veseizgatási tünetekben vagy húgy-savas vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

• A Salvator-forrás Igazgatósága Eperjessen.

582

LEGSZÉBB FOGAK!

DENTOLIN

fogpasztánk által érhetőek el.

Egyszeri használat mindenkit meggyőző

Egy tégely ára . . . 1 korona.

Egy darab ára . . . 60 fillér.

Egy tubus ára . . . 50 fillér.

5% a magyar tanítónők „Otthona“ javára.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

Borivóknak, kik a bort a nagyvívású...
MATTONI-FELE
GIESSHÜBLER
Szárazvörös
Kiváló gyógyhatással bír

2039

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ ROVATAA kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁGTÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Naponta d. e. 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és
ünneppnap d. u. 4—5 óráig. Tagok úgy a vidékről, mint
helybeliek, naponta fölvetetnek.Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben
részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg
küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Aradi elsőrendű fűszer- és csemege-üzlet részére intell.
szakképzett segédet.Vidéki városba, elsőrendű rövid-árkereskedésbe in-
telligens, szakképzett segédet.Aradi bornagykereskedés részére helyi ügynököt és a
pénztárkezelésre női alkalmazottat.Vidéki városba, fűszernagykereskedés részére könyve-
lőt és levelezőt; a ki a fűszer-szakmában jártas, előny-
ben részesül.Abbázia fürdő-helyre a férfi- és női divatrua szakmá-
ban, a magyar- és német nyelvben jártas, 20—21 éves
ügyes segédet.Vidékre, a férfi-ruha és női-divat és cipő-áru szakmá-
ban jártas segédet, a ki a magyar, német és román nyel-
vet érti.Vidéki rövid-áru-üzlet részére a magyar- és román
nyelvben jártas segédet; a ki a tót nyelvet is érti, előny-
ben részesül.Vidéki rőfös, fűszer és rövid-áru-kereskedésbe fiatal
segédet, a ki a magyar, német és román nyelvben jár-
tassággal bír.Vidéki rőfös- és férfi-divat-áru üzletben szorgalmas,
szakképzett segédet.Vidéki divatrua-üzlet részére a magyar és román nyelv-
ben jártas fiatal segédet.Vidéki fűszerkereskedésbe a magyar, német és román
nyelvben jártas segédet.

Ajánlunk:

A férfi-divat-, disztribú- és játékaru szakmában jártas,
elsőrendű aradi üzletekben működött jó megjelenésű, intell.
fiatal segédet.A liszt és termény szakban sok évi gyakorlattal ren-
delkező, intel. szakképzett fiatal embert.Fűszeres segédet, a ki aradi nagyobb üzletekben volt
alkalmazva, s a kereskedelmi irodai munkálatokban is
jártassággal bír.Kereskedelmi tanfolyamot végzett, a Yost-írógépkezelés-
ben jártas női irodai alkalmazottat.Az épület- és számfakereskedésben jártas, román-
ul tudó, fakereskedő-segédet.A magyar és német nyelvben jártas bőr-kereskedő-
segédet.Fűszer- és vegyesáru üzletek részére több ügyes
románul tudó segédet.Esti foglalkozásra, gyakorlott, szakképzett könyve-
lőt és levelezőt.A vegyesáru szakban minden igényeknek megfe-
lelő segédeket.AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
titkár. igazgató.MATTONI
ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE

Gyógyhely: Budapest, (Budán.)

Idény április 15-től — október 15-ig.

Kiváló gyógyhatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos: Dr. POLGÁR EMIL.

Egészséges fekvés. Jutányos lakások. Jó vendégül

Villamos-vasuti összeköttetés a fővárossal.

A magyar kir. államvasutak gépgyárá-
nak lokomobil oséplőgép és „MILLENNIUM”
aratógép gyármanyal a pártai
nemzetközi kiállításon a legnagyobb ki-
tűntetést, a GRAND PRIX-t, nyerték.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, Váci-körút 32. szám.

Ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű GŐZCSÉPLŐ-KÉSZLETEIT,
14, 16 és 20 lóerejű COMPOUND-LOCOMOBILJAIT, és végre

„Millennium”

legujabb szerkezetű fűkaszaló-, marokrakó- és
kéveköto aratógépeit,

továbbá: a szab. oszir. magyar államvasutársaság **resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült SACK-rendszerű aczelöntésűekefővel ellátott EKÉIT** és egyéb **mezőgazdasági eszközeit.**

1877

Jó órákat olcsón

kald 3 évi írásbeli jótállás mellett
privát vevőknek

Konrád János

óragyára,
aranyárak kiviteli háza

BRÜX, 270 sz. (Csehország).

Jó nickel rem. óra	frt 3.75.
Valódi ezüst rem. óra	" 5.80.
Valódi ezüst láncz	frt 1.20.
Nickel ébresztő óra	" 1.95.

Czegem a cs. és kir. bírodalmi ezimerrel van kitüntetve,
számtalan arany, ezüst kiállítási érem, valamint ezernyi
elismerő levél van birtokomban. 1890

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Javulatok: a légzőszervek és emésztőszervek mindennemű katarrhusos meg-
betegedései, valamint vereségénység stb. Ellenjavulat: aszkór.

Gleichenberg gyógy-hely.

Alkalikus-muriatikus források: Constantin és Emma forrás; alkalis-muriatikus
szénsav: János forrás; tiszta szénsav: Klausen forrás; savó, sterilizált tej (szá-
raz táplálás), kefir, forrás-só belelegzés, fenyőtűgöz belelegzés, mindekközül külön ka-
binokban; légzési készülék, pneumatikus kama-
rák, édes ásványvíz és pezsgő meleg fürdők, fe-
nyőtű és aczélfürdők. Nagy vizgyógyintézet, te-
repkura. Lagy langyos meleg, pormentes, szél-
osendes levegő, erdős fensikon. 1978

Felvilágosítás és prospek-
tus ingyen.

Lakás és kocsil megrendelések az
igazgatóságnál Gleichenberg.

Saison május 1-től szeptember végélg.

Dohány termelő gazdáknak!

Ajánlunk tiszta bácskai kenderből készült 3 águ kézi ké-
szítményű

dohány zsinoget

100 klgként 120 koronáért.

Ez ár mellett csakis e hó végeig vállalunk el rendelése-
ket július és augusztus hónapokban szállítva.

Nagy készletben vannak mindennemű

gazdasági kötélárak

u. m.: hámistrang, kötőfők, rudalók, szekérkötelek, nyaklók, zsák
madzag, varró és kötöző spargák, kéve kötők. Kender heve-
derek, kenderitömlők és vászon vedrek. Gép kender, gép kőcz. Ruha
szárító kötelek, redőny zsinorok. Halász halók, lóhalók és függő
ágyak.

Gabona zsák,
Gyapju zsák,
Szalmazsák,
Csomagoló vásznak,
Tiszta lószőr fonva.

Gép, kazal, sátor és kocsil
takaró,
Vizmentes ponyvák,
Nyersxászson ponyvák,
Repcze ponyvák.

Rendeléseket a legpontosabban és legjutányosabb árak
mellett eszközli az

Erdélyi és Bácskai ipararu raktár

Reich B. Károly fia és társa

Andrássy-tér 6., (Verbos-ház).

100 kgr. hosszú, fehér és széles szálu

Raffia-dárs 80 korona.

1042

669—1902. I. számhoz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú pénzügyminiszter ur az 1902. évi május
hó 23-án kelt 39561. számú rendeletével a soborsin-valemarei
thgi közut szakaszán levő kincstári Maroshid hidfője helyreál-
lítását 2957 korona 48 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlitett munkálat kivitelének biztosítása czéljából
az 1902. évi július hó 5-ik napjának délelőtt 10 órájára az aradi
kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati
verseny tárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi mun-
kálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánla-
taikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz
annnyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érke-
zettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedé-
lyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet
és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hiva-
tálnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Kelt Aradon, 1902. évi június hó 21-én.

1107

M. kir. államépítészeti hivatal.

Keller,

kir. főmérnök.

16575—1902. sz.

Arad vármegye alispánjától.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Aradvármegye thatósági közutain folyó év folyamán szük-
ségessé vált hid s ezzel kapcsolatos műtárgy javítási mun-
kálatok biztosítása iránt a vármegye kis gyűléstermében folyó
hó 24-én, d. e. 10 órakor zárt ajánlati verseny tárgyalás fog
tartatni és pedig a

Kisjenő, seprős-csermő thatósági utra levő műtárgyakra
1788 k. 21 f. költségvetési összeggel;

a Miske, vadász-talpai thatósági utra levő műtárgyakra
2658 k. 22 f. költségvetési összeggel;

a Mikalaka-nhalmágyi thatósági utra levő műtárgyakra
11792 k. 79 f. költségvetési összeggel;

az arad-zámi thatósági utra levő műtárgyakra 1393 k. 84
f. költségvetési összeggel;

a paulis-világosi thatósági utra levő műtárgyakra 2317
k. 61 f. költségvetési összeggel;

a soborsin-valemarei thatósági utra levő műtárgyakra
5791 k. 28 f. költségvetési összeggel;

a bokszeg-beéli thatósági utra levő műtárgyakra 14349
k. 99 f. költségvetési összeggel;

az arad-zámi thatósági utra levő műtárgyakra 5894 k.
64 f. költségvetési összeggel.

Felhivatnak mindazok, kik a munkálatok valamelyikét el-
nyerni óhajtják, hogy ez iránti ajánlataikat 5% bánatpénz be-
csatolása mellett június hó 24-én, d. e. 9 órájáig hoz-
zám, annak megemlítésével, hogy a feltételeket ismerik s azok-
nak magukat mindenben alávetik, nyujtsák be, megemlített-
vén, hogy elkéssetten érkező vagy pót- és utóajánlatok figye-
lembe vétetni nem fognak. A borítékok külső lapján a vo-
natkozó ut, melyre az ajánlat tétetik, világosan feltüntetendő.

A munkálatokra vonatkozó költségvetés s műiratok az aradi
m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében, a hivatalos órák
alatt megtekinthetők.

Arad, 1902. június 10-én.

Az alispán távol:

SCHILL,

főjegyző.

1073

Magy. kir. államv. budapest-jobbparti
üzletvezetősége.

17497—1902. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak budapest-gödöllői, budapest ferenczvárosi, hatvani, valamint esztergomi osztálymérnökségeinek területén lévő, pöcze és szemétdödrök tisztítási és kihordási munkáinak biztosítására nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

Pályázókat a költségszámításal felszerelt jogérvényes és bélyeggel ellátott ajánlatok fojyó évi július hó 1-ére déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőség titkárságánál leendő benyújtására felhívjuk.

Bánatpénz fejében legkésőbb folyó évi június hó 30-ikán déli 12 óráig 800 korona készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban gyűjtőpénztárunknál lefizetendő.

Készpénz után kamat nem követelhető, az értékpapírok a budapesti tőzsde legutóbbi, de 14 napnál nem régebbi árfolyama szerint, és a leértéket meg nem haladó értékben fogadtatnak el. Takarékpénztári könyvek bánatpénzül nem tehetők le.

Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek térítvény mellett adandók fel.

A bánatpénz lefizetéséről szóló letételegy az ajánlatához nem csatolandó.

Szóban forgó munkára csakis magyar állampolgárok pályázhatnak. Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak tartjuk fenn.

Az ajánlat benyújtásához, valamint a munkák létesítéséhez költött feltételeinket alább közöljük:

Az előforduló munkák általánjár mellett fognak kiadatni.

Az általány árak az ajánlatban tisztán és olvashatóan számokkal, valamint betűkkel is kiírandók.

Az ajánlati árak vagy az egyes osztálymérnökségek területén lévő pöczegödrök tisztítására, valamint az összesre kiteendő. Fenntartjuk magunknak a jogot, hogy az egyes osztálymérnökségeknél előforduló munkákat külön-külön is kiadjuk.

Javitott vagy vakarások nyomát viselő ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

A szerződés a budapest-gödöllői, hatvani, valamint esztergomi oszt. mérnökségek vonalaira három évre, vagyis 1902. évi november hó 1-étől 1905. évi október hó 31-ig köttetik, míg a budapest ferenczvárosi osztálymérnökség területére nézve a szerződés 1903. évi január 1-től lép életbe ugyancsak a fent kitüntetett időtartamra.

A teljesítendő munkára vonatkozó bővebbi adatok, valamint az ajánlati minta, pályázati feltételek, az ajánlati költségvetés alulírott üzletvezetőség pályafenntartási és építési osztályában (Külső Kerepesi ut szemből a keleti pályaudvar érkezési oldalával) naponta a hivatalos órák alatt megszereshetők.

Budapest, 1902. május hóban.

A magy. kir. államv.
jobbparti üzletvezetősége.

(Utányomás nem díjazatik.)

Jersan-Cacop

könnyen emészthető, jó ízű, vastartalmu eledel, és erősítő szer,
amely vért képez és az idegeket erősíti.

Tudakozódjunk orvosainknál.

Minden gyógyszerárban kapható.

Főraktár Arad vármegye részére VOJTEK és WEISZ drogueria
nagykereskedésében Aradon. 1905

Kovács Soma

gép és műszaki áru üzlete

Arad, Andrassy-tér (Neuman-palota mellett.)

Állandó nagy raktár:

Drosz és oliva gépolaj, gépkenőcs, szíj, lenzsák, vízmentes ponyva, aczéldobsin, rétegfém,

lakatos és gépészeti szerszámok,

csavarok, fecskendők, mérlegek

és legjobb gyártmányu

**Kühne gazdasági gépek,
malomszerek,**

szőlő és pinczegazdászati eszközök

legelőnyösebb árakon.

MINDEN HÖLGYNEK SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitünő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet széplőt májfoltot, bőrtakat (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Masszázzal használva eltüntet redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva.

Kamisziványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér. Margit powder 1 kor. 20 fillér.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battyány: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Székesen: Zankó Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs. Apácán: Bonomi Antal, Cs. Palotan: Nagy Albert, Csermón: Berkes Árpád, Elekén: Ifj. Pekker István, Földeseken: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevegyesen: Schlögl Pál, Kun-ágotan: Fejes Lajos, Kurtison: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácsházán: Szabady Viktor, M. Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmagyon: Hanczós János, Nagy-Zerindán: Vály Géza, Ó-Pecskén: Beksin János, Pankután: Pusovitz Gusztáv, Püvason: Szabados József, Szekonyarón: Fromm D. Traugott, Simeándán: Csiky Lukács, Soborsiban: Károlyi Kálmán, Szegedeken: Hauszler Sándor, Tauron: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternay Géza órák gyógyszerárakban.

Magy. kir. államv. üzletv. Szegeden.

14341—1902. III. sz.

Pályázati hirdetmény.

A Szeged és Szeged r. p. udvar állomáson megüresedő r. u. vendéglő bérletére zennel nyilvános pályázat hirdettetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1902. évi december hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1905. évi november 30-ig. Bérletnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezéére:

Szeged állomás új felvételi épületében I—II. oszt. étterem, két külön étterem helyiség, két szoba, hálófülke, cselédszoba, főző konyha, mosó konyha, 3 tálaló helyiség, 2 edény kamra, továbbá 2 előtér, pincze, padlás, fűskamra, árnyékszék. Használatra átadatik a III. oszt. váró- és étterem és a perron egy része.

Szeged rendező p. udvaron: 2 szoba, konyha, padlás, kamra, pincze. Használatra átengedtetik a II. oszt. ét- és váróterem, III. oszt. ét- és váróterem.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a magy. kir. államvasutak fönt kiirt Szeged és Szeged r. p. udvar állomása pályaudvarán lévő vendéglő üzletre” felirattal ellátott, lepecselt borítékba zárt, nemkülönből kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1902. évi július hó 3-án déli 12 óráig az alulírt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (üzletvezetőségi palota, I-ső emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 800, azaz nyolczszáz korona készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapírokban, a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1902. évi júliushó 2-án déli 12 óráig vagy személyesen, vagy kir. posta útján beküldendő.

Megjegyeztetik, hogy a szegedi vendéglő III. osztályu váró- és étterem fűtése és világításának felét a m. k. államvasutak viselik.

Az értékpapírok a budapesti, vagy bécsi tőzsdén legutóbbi jegyzett, 14 napnál nem régebbi, a napi értéket meg nem haladó napi árfolyam csak 90% szerinti értékben számíttatnak. Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik. Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályban (I. emelet 12. sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A fentebbi feltételtől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1902. évi május hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Telefon szám 485.

T. cz.

Van szerencsém nagyrabecsült rendelőknek szives tudomására adni, hogy folyó évi február hó 1 étől

a Templom-utca 3. sz. alatti czipész-üzletemet

felosztattam, de iparomat továbbra lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Tököl-téri Kishalmi-féle gőzfürdő mellett folytatom.

Főtörökvesem oda irányul, hogy nagyrabecsült rendelőkmet ezután is legnagyobb odaadással, szolid és pontos kiszolgálásban részesítsem, miért is az eddigi pártfogásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva maradok kiváló tisztelettel

Pakszián Sándorné,

czipész, Heim Domokos-utca 2. sz.

1635—1902. tkvi sz.

Árverési hirdetés kivonat.

A m. radnai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bartos Gusztáv ügyvédnek, mint Róth Bernát gyuliczai lakos csődtömegmondónak végrehajtási árverés joghatályával bíró árverési ügyében az árverést a m. radnai kir. járásbíró területein lévő, 1. a gyuliczai 19. sz. tkvi A. I. 2—3. rsz. 552., 1021. hrzi sz., 2. gyuliczai 234. tkvi A. I. 2. rsz. 432-433/b. hrzi sz., 3. gyuliczai 237 tkvi A. I. 1. rsz. (77—78.) hrzi sz. 4. gyuliczai 289 tkvi A. I. 1. rsz. (60—60/a—b/2) hrzi sz., 5. a gyuliczai 38. tkviből a gyuliczai 356. tkvibe átvitt A. I. 1. rsz. 996. hrzi sz. ingatlanokra 178 kor., 479 kor., 667 kor., 94 kor. és 118 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban, azonban a gyuliczai 237. tkvi A. I. 1. rsz. ingatlanra a Halalisán Józsa és Halalisán Zsófia javára C. 1., 2. a bekebelezett szolgálmi jog fentartásával, de a bejegyzésben ruházási és tartási szolgálomnak nevezett kikötmények fentartása nélkül az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi július hó 17 ik napján délután 1/2 órakor Gyulicza község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 17 kor. 80 fillért, 47-90 kor., 66 kor. 70 fill., 9-40 kor., és 11 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. ik törv. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt M. Radnán, 1902. évi április hó 30.

A kir. járásbíró, telekkönyvi hatósága.

Polgár,
kir. albiró.

Birtok eladás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy kisebb és nagyobb birtokok Aradhoz közel, mind elsőrendű föld, gazdasági épületekkel igen kedvező fizetési feltételek mellett nálam e adásra előjegyezve vannak. A t. venni szándékozók teljes bizalommal fordulhatnak a már 40 év óta fennálló jó hírű ügynökségi irodámhoz.

Egy nemesi birtok 400 kat. holdas, áll szántó, kaszáló, legelő és egy jó rész ős erdőből, szép uri lakkal, parkkal, házikóval, új gazdasági épületekkel, cseréppel fedve, gazdag funtus instructus sal. terméssel, mindennemű szükséges gazdasági eszközökkel, vasúti állomástól 20 percnyire örök áron eladó, vagy becsereíthető bérházra, a melynek értéke 40,000 forint. A birtok nincs megterhelve.

Ház eladás.

Kisebb modern lakóházak, a mai kor igényeinek megfelelően egy és ké (4—5 szobas) lakással, udvarral, kerttel, vízvezetékekkel, több évig adómentes, nagyon utányosan megvenetők kedvező fizetési feltételek mellett.

Nagy bérházak a fő utcákban üzlethelyiségekkel, modern lakásokkal, fürdőszobával, vízvezetékekkel villanyvilágítással, parketizálva szintén utányosan kedvező fizetési feltételek mellett, törleszhető bankpénzzel kaphatók. A vételhez csekély készpénz szükséges.

A házak minden kiadást leszámitva 6—7% tiszta jövedelmet hoznak.

Tőkepénzeseknek előnyösebb egy ilyen vétel, mint a pénzt a bankokba elhelyezni 4%-ra, vagy részvényt papirokat venni, a mi minduntalan elcsúszhat, a mint azt a lapokban gyakran olvasni lehet.

Bővebb felvilágosításokkal készséggel szolgál

Rosenberg Károly, ügynök

Arad, Eötvös-utca 12. sz.

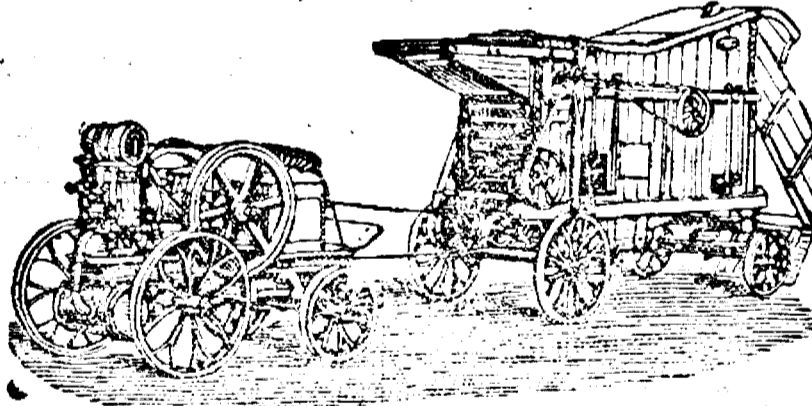

„MAYER“ GÉPGYÁR

vas- és fémöntőde részv. társ.

Szombathely.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Gyártunk: Mindennemű mezőgazdasági és szőlőművelési gépeket. Különböző ipari célokra, valamint locomobil alakban gazdasági gépek stb. hajtására. — Teljes műtárgy berendezési gépeket, valamint az olajgyártáshoz szükséges berendezéseket és gépeket. — Elvállalunk minden a gépszakmába vágó alkalmi szükségletek szerkesztését és kivitelét. Modern berendezésű vas- és fémöntődeink mindennemű vas- és fémöntést nyers és megmunkált állapotban szállít. 2028

Raktár Budapesten, V., Lipót-körut 15. sz.

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utca 3. sz. Telefon 270.

Vezető- orvos: **Dr. HECHT.**

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szívbántalmaknál, rheuma, köszvény, szívelzsírosodás, vészegénység, szívbillentyű, nő, tüdő és gégebetegségek, rossz testtartásnál.

Gyógyeszközök: Hidegvizgyógyfürdő, villámfény-, moor-, szénsavas, villamos fürdők, massage, belégzések, villamosítások, svéd gyógytorna, Napfürdő, Hasmassage.

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Telefon 39. szám.

Ajánlunk igen t. vevőinknek első minőségű szagtalan

fűtő-kőszenet

50 kilós zsákokban csomagolva, bérmentve házhoz szállítva

100 kiló 3 kor. 40 fill.

Allandóan raktáron tartunk

elsőrendű kovács-kőszenet

és darabos 1470

bükk-faszén is

50 kilós és 25 kilós zsákokban. Megrendelések pontos hazaszállítása végett felnap időt kérünk

Kneffel Károly és Fia
vaskereskedése Aradon.

Magy. kir. államv. üzletvez. Aradon.

16661—1902 II. sz.

Pályázati hirdetés.

A magy. kir. államvasutak Hódmezővásárhely állomásán létesítendő fedett perron, szabadon álló árnyékszék, lámpakamra, anyag és podgyászakmra előállítására ezenel nyilvános versenyárgyalás hirdettetik, melyre a jogérvényesen kiállított ajánlatok legkésőbb 1902. évi július hó 10-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége titkárságánál (arad-csanádi palota, I. sz. emelet) benyújtandók.

Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe véteni.

Az ajánlatok közt a szabad választás jogát, tekintet nélkül az árakra, az üzletvezetőség magának tartja fenn.

A szabályszerűen felbélyegzett és lepecsételt ajánlatok borítékai, a következő felirással látandók el: „Ajánlat a magy. kir. államvasutak Hódmezővásárhely állomásán létesítendő magas építmények előállítására.”

Csak az összes munkákra lehet ajánlatot tenni.

Az ajánlatok benyújtását megelőző napon, azaz 1902. évi július hó 9-én, déli 12 óráig 800 korona azaz nyolczszáz korona bánatpénz a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénz áránál (arad-csanádi palota földszintjén) akár készpénzbe, akár állami értékre alkalmas értékpapirokban teendő le.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régebb, utolsó árfolyam szerint számítatnak, de nem névértéken felül.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel.

A létesítendő építmények tervei a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetősége építési és pályafenntartási osztályánál megtekinthetők, ugyanott ajánlat alapjául szolgáló költségvetés, a szerződési tervezet, ajánlati minta és pályázati feltételek 2 korona lefizetése mellett kaphatók.

Aradon, 1902. évi június hóban.

Az Üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank

Budapesten, V., Dorottya-utca 6. sz. saját ház.

Befizetett részvénytőke 30 millió korona.

A bank újabban a

jelzálog üzletet

vette fel üzleti körébe.

Jelzálogkölcsönöket engedélyez

földbirtokokra és városi nagy bérházakra

saját kibocsátású 4 százalékos záloglevelek alapján 20 éves, 30, 40, 50, 60, 65 és 70 éves törlesztésre a legelőnyösebb feltételek mellett.

A benyújtásokat a leggyorsabban bonyolítja le: minden megkeresést 48 óra alatt válaszban részesít. 1979

Rozsnyay-féle

chinin cukorka, chinin csokoládé

patykoszorozott készítmény.

gyermeknek láz, hideglelés, váltóláz ellen kitűnő sikerrel alkalmazható. **Nem keserű!** Csak akkor valódi, ha a csomagoló papíron Rozsnyay Mátyás névaláírása olvasható.

Fenyő illat.

Különösen alkalmas a szoba levegőjének felhígítására és tisztítására

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Hasis-Collodium.

Kitűnő, minden mászert felülmúló hatású tyukszem és bőrkeményedés ellen.

Egy üveg ára 70 fillér.

Kitűnő minőségű likőr eszenciák, melynek segítségével pár perc alatt zamatos, finom likőrt készíthetünk.

Barack	Cacao blanc	Cseresznye	Császárkörte
Anizette	Chartreuse	Marasquino	Vanillia
Benedictine	Curacao	Kávé	Zeller

Egy üveg ára 1 korona.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszer-tárában

Aradon, Szabadság-tér.

BEDŐRSZÖLÉSRE CSUZ, RHEUMA ÉS IDEGFÁJDALMAK ELLEN, AZ INAK ÉS IZMOK ERŐSÍTÉSÉRE.

KWIZDA FLUID. Kigyóvédjegy.

Tourista fluid. Kwizda köszvény fluidja.

Erősítés és erőmegújítás ozeljából eredményes használat az összes turisták, kerékpárosok és lovagok nagyobb utak után. 390

1 üveg ára 2 kor. 1/2 üveg ára 1 kor. 20 fill.

Valódi minőségben kapható a gyógyszer-tárakban.

Főraktár:

Kwizda Ferencz J.

cs. és kir. ausztr. magy. rom. kir. és bolg. f. jedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész.

Korneuburg, Bécs mellett.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

A legelőnyösebb feltételek mellett engedélyezünk

jelzálogkölcsönöket

30 1/2, 38 és 40 1/2 évi visszafizetésre (amortisálóra) fél éves részletekben, melyekben egy a kamat, mint a tőke törlesztése belefoglalatik.

A kölcsönök készpénzben a záloglevelek teljes névértékben fizettetnek ki.

A kölcsönök közvetítését eszközli megbízottunk

Szücs F. Vilmos Aradon,

ki is mindennemű felvilágosítással szolgál.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

Hivatkozva a fenti hirdetésre, kérem a t. jelzálog kölcsönt kereső közönséget, hogy úgy mint eddig, továbbra is bizalommal forduljon ügyeivel hozzám, elvem mindenkor a közönség szolid kiszolgálása volt s marad is

A bekelezési költségeket kívánatra előlegezem, díjazásom utólagos.

Tisztelettel

SZÜCS F. VILMOS

Ingatlan és földhitel kölcsönintézet

1025

Arad, Boros Beni-tér 22. sz. (Spielmann-ház) I. emelet.

Telefon 278.

Telefon 278.

GLÜCK JÓZSEF

szobafestő és mázoló

Arad, József főherceg-ut 7. szám.

Ajánlja magát mindennemű

szobafestő, szobakárpitozási, menyezetek dombormű disztési és mázolás munkálatok teljesítésére, továbbá ablakok színes üvegfestési imitálását a legújabb modern kivitelben, a lehető legjutányosabb árak mellett.

Elvállalom a lakások féreg (poloska) mentessé tételét

teljes jótállás mellett.

Francia és angol tapetta-minták nagy választékban megtekinthetők.

A nagyérdemű közönség pontos és gyors kiszolgáltatása céljából készletben raktáron tartok dus választékban papirkárpitot, könnyű súlyú papiröntvényből (Xylogenit-Stuck) domboru disztmennyeket és üvegfestés utánzatu színes mintákat, a melyek lakásomon minden időben megtekinthetők és megválaszthatók. — A nagyérdemű közönség becses támogatását kéri

646

mély tisztelettel

GLÜCK JÓZSEF.

Feltűnő eredmény érhető el

a Hajós-féle

Ibolya-Créme

használatával, mely egy pár nap alatt elmulaszt Széplő, májfolt, bíbircs, bőrvörösséget és mindennemű arisztisztatlanságot. E remek ártalmatlan cosmeticus szer a bőrben teljesen felszívódik, minek következtében a hatás hámulatos gyorsasággal áll be.

Nappal is használható!

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon aranyérmekkel kitüntetve.

Ára egy tégelynek 50 kr.

Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya hölgypor fehér, rózsza és krém azinben egy drb. 60 krajczár.

Ibolya tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 50 krajczár.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Bevásárlásnál csakis HAJOS féle készítményeket tessék elfogadni.

Olcsóbb ajánlat, mint hamisítvány visszautasítandó!

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Aradon: Vojtek Kálmán, Tábor Gyula, Pécskán: Adler Gy. Lajos, Simándon: Csiky Lukács gyógyszerész uraknál.

*
Elsőrendű
Raffia-hárs
és
aussigi rézgálicz
(kék kő)
legolcsóbb árban

Belgrader K. és Tsa

fűszer- és gyarmat-áru nagykeres-
kedőnél

ARADON, ¹⁰⁰⁴
ANDRÁSSY-TÉR,
„Nádor” szálloda
mellett.

*
K O O S I K E H Ö C S .
S Z A P P A N É S E Y E R T Y A .
E T O R M .
K A D V A R J A K Ö Z L Ö N Y

A haj eredeti színét

visszanyerjük a **Hajós-féle**

Hajregenerator

használata által. Rövid idő alatt visszaadja az ősz hajnak eredeti színét, ifjúkori szépségét és ennek visszatérése után az elért eredmény állandóan megmarad. A fehéremüt és fejbőrt nem piszkítja.

Egy üveg ára 60 krajczár.

Hófehér fogakat egyedül a Hajós-féle

Venus Antiseptikus fogpép

használata által nyerhetünk, egy tégely ára 60 krajczár. (Az üres fogpép-tégely 10 kr.-ba visszavásároltatik.)

Valódi angol celluloidba foglalt

Antiseptikus fogkefe

2 évi jótállással ára 90 kr.

Fenti szerek egyedül kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertárban

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Aradi nyomda részvénytársaság.

Ajánlja
kitűnően berendezett és
jól felszerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyomdai
munkák gyorsan és pontosan
elkészíttetnek.

Méltányos árak!

Báli meghívók,
Táncrendek,
Belépti-jegyek,
Esküvési és eljegyzési
kártyák,
Gyászjelentések,
Üzleti körlevelek,
Levélpapírok,
Borítékok, stb. stb.

Szép kivitel!

Dohányzók
kérjenek

NILI

krokodil jellel ellátott legkitűnőbb
egyiptomi szivarka hüvelyt
és legjobb minőségű
egyiptomi szivarka papírt.

A párisi 1902. évi
egészségügyi kiállításon
arany érmet nyert.
Mindenyütt kapható.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetésnél kérem a szerkesztésért egykoronánként 20 filléret, minden további szócikket 10 fillérbe, vastagabb betűkért 8 fillérbe kérem. A hirdetések előre fizetendők. Ár-

nyújtásokat a kiadóhivatatalnál lehet kérni. Telefon aradon 1105.

Két nagy műhely

nagy színekkel és lakással együtt kiadó. Szatlernek, asztalosnak nagyon a kámas helyiségek Kossuth-utca 2. szám. Tudakozódhatni Andrassy-tér 4. szám Török Mártonnál. 1069

HÁZ ELADÁS.

Aki kevés készpénzzel Arad legélénkebb utcájában a központhoz közel egy jól jövedelmező

HÁZAT

nagy gyümölcs-kerttel

együtt venni óhajt, e lap kiadóhivatalában megtudhatja a tulajdonos címét. 1087

Telephon 436.

Vasgerenda, szekértengely, ráfvas, aczicsákanyok, metsző-ollo, kertész-fűrés, oltókések és egyéb aruzik-
ékek jó minőségben és olcsó árban kaphatók

Pöhm és Gedeon

vaskereskedésben 156)

Arad. Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

TELEFON 184.

Pártoljuk a helybeli ipart! Bettelheim K.

első aradi egyedüli szakszerű mosó-
és tisztító műintézete

Arad, Aulich Lajos-utca 2. sz. (Lux-udvar)

A nyári idényre felhívom a t. nagyközönséget műintézetemre. Jól felszerelt munkás személyzetemmel párosulva, ama kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmagasabb igényeknek is minden irányban megfelelnék. Elvállalok mindenféle mosható nőt, férfi és gyermek ruhákat, bur kalapot, piznere tárgyakat, függönyöket, összes házi ruházatok mosását a legolcsóbb egyezségi árak mellett. Kívánatra ház-tól elvitetem és haza küldöm.

Valódi kölni vizem

A föld minden részén ismeretes az aluli törvényesen bejegyzett védjegy alatt:

Köln, Johann Maria Farina
Jülichplatz No. 4.

Udvári szállítója 5 felsőre I. Ferencz Józsefnek, Ausztria császárnak és Magyar-ország királyának, továbbá több császári és királyi udvaroknak. 1982

Rajz és festészetben

jutányosan oktat egy harmad-
veves rajztanító jelölt. Többször jutányosabban tanít. Boros Béni-tér
22. főszerint jobbra. 1112

Távbeszélő 369.

Gróf KÖNIGSEGG LAJOS

a magyar kir. Államvasutak gépgyá-
nak arad-cesanádi kizárólagos képviselote

Aradon, Vörösmarty-utca 1. sz.

Kívánatra küld 1580

árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Uj hal-áruda!

Van szerencsém a n. é. vedőimet egy a n. b. közönséget értesíteni, hogy Aradon, a halterem az „Arany potyka” helyiségekben

élő és nyers halak

bármely nagyságban és fajban a napi ar-
folyam szerint mindenkör nálam kapha-
tók. Pósta megrendelések a legpontos-
sabbban utánvét mellett eszközöltenek.

Becses partfogásért esd

tisztelettel

Widulovits Mária,

302 haláruda tulajdonos.

Intelligens

Német kisasszony,

több évi kitűnő bizonyítvány-
nyal, idősebb-urnához, vagy
egy-két gyermekhez igen sze-
rény igényekkel

ajánkozik.

Szives kérdezősködések Kauf-
mann Ignác ur címére kü-
lendő Pankotára. 1105

Öregeknek és ifjaknak

hasznos utbaigazításul szolgál a most
újbol megjelent és számos kiadást ért
Dr. Müller (Med. Rath.) által írott

Magromlott ideg-, fáj- és nem-rendszer
czimű könyve, amely jó tanácsokat ad
ezen bajok ismertetésére és gyógyke-
zelésére. 1075

Egy korona 20 fillér belyegekből
történt előzetes beküldése esetén ber-
mentve küldi Curt Röber Braunschweig.

Gurahonezi portlandcemenent

egyedüli magyar gyártmány, mely a
magyar mérnök- és építész-egylet ál-
tal megszabott normatívákat 60-70 szá-
zalekkel felülmúlja, rendkívül finom
örlemben, kis és nagy mennyiségben,
gyári áron kapható

Az Arad-cesanádi Egyesült Vasutak
szertárána

Arad Állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-cesanádi Egy-
esült Vasutak központi irodája is elfo-
gad és a cemenent kívánatra bázhoz
szállítja. 174

Eladó.

Egy jó forgalmu borbély és fodrász
üzlet, mely harmincz év óta főnn-
áll, elköltő-és miatt eladó. Bőveb-
bet a kiadóhivatalban. 1108

Raffia Hárs!!

fehér, hosszú, széles szálú egész
bal vételnél

100 kgrknt 80 koronáért
kapható

Reich B. Károly Fia és Társa czégnél
Andrassy-tér 6., Verbos-ház. 1006

TELEFON

Legnagyobb választék

arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD. TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Zálogcédulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvételnek, vagy be-
cseréltetnek.

622—1902. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy az aradi kir. járásbírósnak 1902. V. 2238. számú végzése által Mont Liona d-breczeni lakos jelentkezéseire és több végrehajtók javára Iványi Balázs aradi lakos eiles 20 kor. költség és járulékal erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le és felülfoglalt és 982 koronára becsült butorok és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, Halász-utca 4. és 5. szám a leendő eszközzésére 1902-ik év június hó 23-ik napján délután 4 óraja határidőül kitűzettek és ahhoz a venni szándékozők ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1902. évi június hó 8. napján.

Györffy Arnold,
1111 bírósági végrehajtó.

Bonne

vidékre, két kis leány mellé a
nyári szünidőre felvétetik, ki a né-
met nyelvet bírja előnyben részes-
sül. Bővebbet Fried Adolf, Tököl-
ter 3 sz. 1109

Egy jó karban lévő

fürdő-kályha és fürdő-kád megvé-
telre kerestetik. Bővebbet Sugár
József utczabónál Arad, S. inház-
épület 1110

500 forintot

fizetnek annak, aki Bartilla fogvizének használata mellett, üvegje 35 kr. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. (Csomagolásért külön 10 kr.) Bartilla A. örökösök, (E. Winkler) Wien, 19/1 Sommer-gasse 1. Kapható Aradon: Ring Lajos Asztalos Sándor-utca 1. sz. G. Földes Kelemen, Deák Ferencz-utca 11. sz. gyógyszerárakban. — Kerjük mindenütt határozottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok fejelentői 161 díjaztatnak. 303

302—1902. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy az aradi kir. járásbírósnak 1902. évi Sp III. 38/2. számú végzése következtében Dr. Köpf János ügyvéd által képviselt, Koács Soma javára, Kálló Béla ellen 186 kor. 26 fillér s jár. erejéig 1902. évi márczius hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 3300 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok, egy Robey & Comp. Engemers Lincoln-féle gőzmozgony és egy cséplőgép nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a világsói kir. járásbírósnak 1902. évi V. 128/2. számú végzése folytán 186 korona 26 fillér tőkekövetelés, ennek 1901. évi július hó 17. napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 99 korona 95 fillérben bíróság már megállapított költségei erejéig Uj-Szent-Ancán, alperes lakásánál leendő eszközzésére 1902. évi június hó 24. napjának délelőtti 9 óraja határidőül kitűzettek és ahhoz a venni szándékozők oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le-és felülfoglaltattak s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Világoson, 1902. évi június hó 7. napján.

Najmányi Béla,
1106 kir. bír. végrehajtó.